Materiały informacyjne (MiFID)

1. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE DOMU MAKLERSKIEGO BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
2. POLITYKA – OGÓLNE ZASADY ZARZĄDZANIA KONFLIKTEM INTERESÓW
3. INFORMACJA O POLITYCE WYKONYWANIA ZLECEŃ I DZIAŁANIA W NAJLEPIEJ POJĘTYM INTERESIE KLIENTA W DOMU MAKLERSKIM BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
4. OGÓLNY OPIS ISTOTY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W INSTRUMENTY FINANSOWE

BOŚ | DOM MAKLERSKI BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

BOŚ | DOM MAKLERSKI BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE DOMU MAKLERSKIEGO BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

I. NAZWA DOMU MAKLERSKIEGO ORAZ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna (dalej: Dom Maklerski BOŚ S.A.) jest podmiotem zależnym Banku Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna.

II. SIEDZIBA

Dom Maklerski BOŚ S.A. ma swoją siedzibę przy ulicy Marszałkowskiej 78/80, 00-517 Warszawa.

III. KONTAKT

TEL: (0-22) 50 43 000 (koszt połączenia wg stawki operatora)
FAX: (0-22) 50 43100 (koszt połączenia wg stawki operatora)
E-Mail: makler@bossa.pl

IV. JĘZYKI, W KTÓRYCH DOM MAKLERSKI BOŚ S.A. ŚWIADCZY USŁUGI

1. Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy usługi w języku polskim, z zastrzeżeniem pkt 2.
2. Wybrane usługi, informacje lub dokumenty są świadczone lub przekazywane Klientom w języku angielskim w przypadku:
   a) gdy tak stanowi umowa zawarta z Domem Maklerskim BOŚ S.A.,
   b) pozytywnego rozpatrzenia przez Dom Maklerski BOŚ S.A. stosownego wniosku Klienta,
   c) braku polskiej wersji językowej informacji lub dokumentów, których Dom Maklerski BOŚ S.A. nie jest autorem oraz dokumentów zawierających kluczowe informacje przygotowane przez twórców PRIIP[1] innych niż Dom Maklerski BOŚ S.A. w przypadku instrumentów typu Exchange Traded Fund (ETF),
   d) pojęć anglojęzycznych używanych powszechnie w obrocie instrumentami finansowymi,
   e) informacji dotyczących wykonania zleceń w zakresie instrumentów OTC (forex), przekazywanych Klientom za pośrednictwem Systemu Transakcyjnego,
   f) rekomendacji inwestycyjnych oraz wybranych analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych, zamieszczanych na stronie Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

Dom Maklerski BOŚ S.A. w każdym przypadku zastrzega sobie możliwość udostępnienia Klientom dodatkowo tłumaczenia na język polski (jednocześnie lub z opóźnieniem) całości lub części powyższych informacji lub dokumentów, w tym w formie objaśnienia znaczenia stosowanych pojęć anglojęzycznych. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie jest zobowiązany do sporządzania i udostępniania takich tłumaczeń. W przypadku braku odmiennego zastrzeżenia, wiążąca jest wersja anglojęzyczna przekazywanych informacji.

V. METODY KOMUNIKACJI

1. Klient może się komunikować z Domem Maklerskim BOŚ S.A.:
   1) Osobiście w Punktach Obsługi Klienta. Aktualny wykaz Punktów Obsługi Klientów dostępny jest na stronie internetowej: www.bossa.pl.
   2) Telefonicznie pod numerem (0-22) 50 43 104 (koszt połączenia wg stawki operatora)
   3) Pocztą elektroniczną na adres: makler@bossa.pl
   4) Za pośrednictwem strony internetowej: www.bossa.pl
2. Klient może składać zlecenia:
   1) Osobiście w Punktach Obsługi Klienta, adresy Punktów Obsługi Klienta dostępne na stronie internetowej: www.bossa.pl
   2) Telefonicznie pod numerem (0-22) 50 43 104 oraz 801 104 104 (koszt połączenia wg stawki operatora)
   3) Za pośrednictwem faksu pod numerem (0-22) 62 29 996 (koszt połączenia wg stawki operatora)
   4) Za pośrednictwem aplikacji internetowej, w tym kanałów elektronicznych, udostępnionych przez Dom Maklerski BOŚ S.A.

W zakresie określonym w obowiązujących przepisach prawa, Dom Maklerski BOŚ S.A. zapisuje korespondencję elektroniczną oraz nagrywa rozmowy telefoniczne prowadzone w związku ze świadczonymi usługami maklerskimi, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1-5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, to jest: przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, nabywania lub zbywania instrumentów finansowych na własny rachunek, zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych oraz doradztwa inwestycyjnego.

W zakresie określonym w obowiązujących przepisach prawa, Dom Maklerski BOŚ S.A. nagrywa również rozmowy telefoniczne oraz zapisuje korespondencję elektroniczną, związane z czynnościami, które mogłyby skutkować świadczeniem jednej z usług maklerskich, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1-5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, nawet jeżeli w wyniku prowadzenia tych rozmów lub korespondencji nie dochodziłoby do świadczenia usługi.

[1] PRIIP – rozumie się przez to instrumenty finansowe, o których mowa w art. 4 pkt. 3) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP)

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Kopia nagrań rozmów z klientem i korespondencji z klientem będzie udostępniana na żądanie osoby uprawnionej przez okres wymagany przepisami prawa, nie krótszy niż 5 lat, a za wykonanie tych czynności Dom Maklerski BOŚ S.A. będzie pobierał opłaty zgodnie z właściwą Tabelą opłat i prowizji.

VI. ZEZWOLENIE

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na podstawie zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd.
Dom Maklerski BOŚ S.A. podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

VII. ZAKRES USŁUG MAKLERSKICH ŚWIADCZONYCH PRZEZ DOM MAKLERSKI BOŚ S.A.

1. Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
2. Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
3. Nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych,
4. Zarządzanie portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych i/lub instrumentów bazowych instrumentów pochodnych,
5. Doradztwo inwestycyjne,
6. Oferowanie instrumentów finansowych,
7. Przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenie rachunków papierów wartościowych i rachunków zbiorczych, oraz prowadzenie rachunków pieniężnych,
8. Wymiana walutowa, w przypadku gdy jest to związane z działalnością maklerską, o której mowa w pkt 1 – 6,
9. Sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych.
10. Wykonywanie czynności określonych w pkt 1 – 9, których przedmiotem są instrumenty bazowe instrumentów pochodnych, jeżeli czynności te pozostają w związku z działalnością maklerską,
11. Doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią,
12. Doradztwo i inne usługi w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw.

Szczegółowe zasady świadczenia usług maklerskich określają właściwe regulaminy świadczenia usług maklerskich dostępne na stronie internetowej www.bossa.pl.

VIII. SYSTEM REKOMPENSAT ORAZ SYSTEM ZABEZPIECZENIA AKTYWÓW KLIENTÓW

1. Systemem gwarantującym bezpieczeństwo aktywów Klientów jest obowiązkowy system rekompensat utworzony przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w celu gromadzenia środków na wypłaty rekompensat inwestorom. Dom Maklerski BOŚ S.A. jest uczestnikiem systemu rekompensat. System ten gwarantuje ochronę aktywów zapisanych na rachunkach Klientów lub przechowywanych w depozycie prowadzonym przez Dom Maklerski BOŚ S.A. i wypłatę środków, do wysokości określonej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w przypadku:
   1) ogłoszenia upadłości lub otwarcia restrukturyzacji domu maklerskiego,
   2) prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek domu maklerskiego nie wystarcza lub jedynie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania,
   3) stwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego, że dom maklerski nie jest w stanie, z powodów ściśle związanych z sytuacją finansową, wykonać ciążących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.
2. System rekompensat zabezpiecza wypłatę środków Klienta, pomniejszonych o należności domu maklerskiego od Klienta z tytułu świadczonych usług, według stanu z dnia zaistnienia jednego z przypadków, o których mowa powyżej, do wysokości równowartości w złotych 3 000 euro (słownie: trzech tysięcy) – w 100% wartości środków objętych systemem rekompensat oraz 90% nadwyżki ponad tę kwotę, z tym że górna granica środków objętych systemem rekompensat wynosi równowartość w złotych 22 000 euro (słownie: dwadzieścia dwa tysiące). System rekompensat i zabezpieczenie zagranicznych instrumentów finansowych podlega właściwemu zagranicznemu nadzorowi.
3. Dom Maklerski BOŚ S.A. deponuje środki pieniężne Klientów na jednym lub kilku rachunkach otwartych u jednego z poniższych podmiotów:
   1) bank krajowy,
   2) instytucja kredytowa autoryzowana zgodnie z dyrektywą 2013/36/UE,
   3) bank autoryzowany w państwie trzecim.

   Środki pieniężne są przekazywane do zagranicznego depozytariusza za pośrednictwem wybranego przez Dom Maklerski BOŚ S.A. banku posiadającego stosowne zezwolenie dewizowe.
4. Środki klientów zgromadzone na rachunkach bankowych podmiotów objętych systemem gwarantowania depozytów w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji („Ustawa BFG") (banki krajowe) podlegają pod bankowy system gwarancyjny. Objęcie systemem gwarantowania środków deponowanych w związku ze świadczeniem przez DM BOŚ usług maklerskich oznacza, że w przypadku gdy podmiot prowadzący rachunek bankowy (czyli bank) nie będzie w stanie zapewnić wypłat środków pieniężnych osobom uprawnionym (czyli klientom DM BOŚ), wypłaty tej dokona Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Limit gwarancji zgodnie z Ustawą BFG wynosi równowartość 100.000 euro i ma zastosowanie do każdego z deponentów oddzielnie w jednym podmiocie objętym systemem gwarantowania. Przykładowo w sytuacji gdy klient posiada w Domu Maklerskim BOŚ S.A. 80 000 euro i Dom Maklerski BOŚ S.A. przechowuje środki w tym samym banku w którym klient zdeponował na rachunku oszczędnościowym 40 000 euro to w przypadku gdy bank nie będzie w stanie zapewnić wypłat środków pieniężnych z systemu gwarantowania wypłacona zostanie jedynie kwota równowartości w złotych 100 000 euro.
5. Środki pieniężne Klientów zdeponowane w zagranicznej instytucji kredytowej autoryzowanej zgodnie z dyrektywą 2013/36/UE mogą nie podlegać systemowi rekompensat opisanemu w pkt 1 i 2 oraz systemowi rekompensat właściwemu według stanu prawnego siedziby tej instytucji kredytowej.
6. Instrumenty finansowe będące w krajowym obrocie zorganizowanym przechowywane są w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. lub Izbie Rozliczeniowej i Rozrachunkowej prowadzonej przez Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych S.A. (dotyczy instrumentów finansowych, których instrumentem bazowym jest towar giełdowy, dopuszczony do obrotu na giełdzie towarowej). O ile umowa z Klientem nie stanowi inaczej, instrumenty finansowe będące w zagranicznym obrocie zorganizowanym są przechowywane z zastrzeżeniem pkt 9 poniżej na rachunku depozytowym Domu Maklerskiego BOŚ

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

S.A. prowadzonym przez danego zagranicznego depozytariusza wybranego zgodnie z zasadami staranności. Dom Maklerski BOŚ S.A. ponosi odpowiedzialność z tytułu wyboru zagranicznego depozytariusza na zasadach określonych w Ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny. Zasady świadczenia usług przez zagranicznego depozytariusza, w tym prowadzenie rachunków, na których zapisywane są zagraniczne instrumenty finansowe Klientów podlegają prawu krajowemu państwa, w którym zagraniczny depozytariusz prowadzi działalność. Z tego tytułu prawa Klienta Domu Maklerskiego BOŚ S.A. mogą być uregulowane w sposób odmienny od regulacji obowiązujących w Polsce. Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje, że przechowywanie zagranicznych instrumentów finansowych u zagranicznego depozytariusza wiąże się z dodatkowym ryzykiem utrzymania przez zagranicznego depozytariusza ciągłości działania (ryzyko ogłoszenia upadłości, likwidacji zagranicznego depozytariusza, ryzyko rozwiązania umowy).

7. Instrumenty finansowe Klientów mające formę dokumentu (niezdematerializowane) przechowywane są przez Dom Maklerski BOŚ S.A. w sejfie zlokalizowanym w pomieszczeniach zabezpieczonych przez przeciwpożarowe i przeciwwłamaniowe systemy alarmowe, dodatkowo chronione całodobowo przez wyspecjalizowaną firmę ochroniarską.
8. Wszelkie zmiany w stanie posiadania depozytów przedmiotowych aktywów rejestrowane są zgodnie z procedurami ewidencyjnymi Domu Maklerskiego BOŚ S.A. O ile umowa z Klientem nie stanowi inaczej zagraniczne instrumenty finansowe nabyte na rzecz Klienta są ewidencjonowane w rejestrze Klienta niezwłocznie po otrzymaniu potwierdzenia rozliczenia transakcji na rynku zagranicznym, na którym zostały nabyte, zgodnie z obowiązującymi na danym rynku zwyczajami lub przepisami z uwzględnieniem różnic czasu.
9. Dom Maklerski BOŚ S.A. może przechowywać zagraniczne instrumenty finansowe Klienta na rachunku zbiorczym, prowadzonym przez zagranicznego depozytariusza na rzecz Domu Maklerskiego BOŚ S.A. W takim przypadku Dom Maklerski BOŚ S.A. jest posiadaczem rachunku, a Klient osobą uprawnioną z zagranicznych instrumentów finansowych zapisanych na tym rachunku w liczbie wynikającej ze wskazania Domu Maklerskiego BOŚ S.A.
10. Na rachunku zbiorczym, prowadzonym przez zagranicznego depozytariusza co do zasady znajdują się wyłącznie zagraniczne instrumenty finansowe Klientów Domu Maklerskiego BOŚ S.A. O ile w związku ze świadczoną na rzecz Klienta usługą maklerską pojawi się potrzeba przechowywania zagranicznych instrumentów finansowych na rachunku zbiorczym łącznie z zagranicznymi instrumentami finansowymi należącymi do Domu Maklerskiego BOŚ S.A., Dom Maklerski BOŚ S.A. dołoży należytej staranności w celu wyodrębnienia zagranicznych instrumentów finansowych należących do Klientów od zagranicznych instrumentów finansowych należących do Domu Maklerskiego BOŚ S.A.
11. Świadczenia wynikające z zagranicznych instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, podmiot prowadzący rachunek zbiorczy przekazuje lub stawia do dyspozycji wyłącznie posiadaczowi tego rachunku (Domowi Maklerskiemu BOŚ S.A.), który będzie dokonywał ich dalszej dystrybucji. Osobom uprawnionym z zagranicznych instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym nie przysługuje wobec podmiotu prowadzącego ten rachunek zbiorczy roszczenie o wydanie tych świadczeń. Roszczenie takie przysługiwać będzie wobec posiadacza rachunku to jest wobec Domu Maklerskiemu BOŚ S.A.
12. Dom Maklerski BOŚ S.A. deponuje środki pieniężne powierzone przez Klientów w związku ze świadczeniem usług maklerskich w sposób umożliwiający wyodrębnienie tych środków pieniężnych od własnych środków Domu Maklerskiego BOŚ S.A. oraz ustala wysokości roszczeń Klientów o zwrot tych środków pieniężnych.
13. W przypadku gdy ze względu na przepisy prawa obowiązujące w państwie, na którego terytorium mają być przechowywane zagraniczne instrumenty finansowe lub środki pieniężne Klienta nie jest możliwe przechowywanie lub rejestrowanie aktywów Klientów odrębnie od aktywów Domu Maklerskiego BOŚ S.A. lub zagranicznego depozytariusza Dom Maklerski BOŚ S.A. poinformuje o tym Klientów. Powierzenie zagranicznych instrumentów finansowych lub środków pieniężnych Klienta do przechowywania przez podmiot działający na terytorium tego państwa jest możliwe pod warunkiem wyrażenia przez Klienta pisemnej zgody na powierzenie.
14. W razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko Domowi Maklerskiemu BOŚ S.A. środki pieniężne powierzone przez Klientów Domowi Maklerskiemu BOŚ S.A. w związku ze świadczeniem przez Dom Maklerski BOŚ S.A. usług maklerskich nie podlegają zajęciu, a w razie ogłoszenia upadłości nie wchodzą do masy upadłości Domu Maklerskiego BOŚ S.A.
15. Treść punktu 14 nie narusza przepisów gwarantujących rozliczenie i rozrachunek zawartych transakcji.
16. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie może wykorzystywać na własny rachunek środków pieniężnych powierzonych przez Klientów w związku ze świadczeniem przez nią usług maklerskich, z wyłączeniem sytuacji konieczności ustanowienia przez firmę inwestycyjną zabezpieczenia w środkach pieniężnych wykonania zlecenia Klienta lub uzyskania wyraźnej zgody Klienta na ich wykorzystanie.
17. Dom Maklerski BOŚ S.A. z tytułu przechowywania środków pieniężnych w podmiocie trzecim, ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania tego podmiotu, na zasadach ogólnych przewidzianych w Ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny również w przypadku niewypłacalności tego podmiotu.

IX. DZIAŁANIE ZA POŚREDNICTWEM AGENTA

Agentem Domu Maklerskiego BOŚ S.A. zarejestrowanym w Komisji Nadzoru Finansowego jest:

1. Bank Ochrony Środowiska S.A.;
2. Paweł Bunio, prowadzący działalność gospodarczą pod adresem ul. Bp. Cz. Domina 9/3, 75-065 Koszalin (numer licencji maklera papierów wartościowych 1829);
3. Jerzy Burakowski, prowadzący działalność gospodarczą pod adresem Pl. Generała Józefa Bema 2, Lokal 103 (I piętro), 10-516 Olsztyn (numer licencji maklera papierów wartościowych 1576);
4. Ryszard Mrowiec, prowadzący działalność gospodarczą pod adresem ul. Cyniarska 36, 43-300 Bielsko – Biała (numer licencji maklera papierów wartościowych 711);
5. Ireneusz Michański, prowadzący działalność gospodarczą pod adresem ul. Wielka Odrzańska, nr 18, lok. 2, 70-535 Szczecin (numer licencji maklera papierów wartościowych 1526);
6. Daniel Kłos, prowadzący działalność gospodarczą pod adresem ul. Wielka Odrzańska, nr 18, lok. 2, 70-535 Szczecin.

X. KOSZTY, OPŁATY, PODATKI

1. Opłaty i prowizje związane z usługami maklerskimi świadczonymi przez Dom Maklerski BOŚ S.A. zawarte są w Tabelach opłat i prowizji związanych z daną usługą maklerską świadczoną przez Dom Maklerski BOŚ S.A. Koszty ponoszone przez Klienta i uwzględnione w opłatach i prowizjach płatnych na rzecz Domu Maklerskiego BOŚ S.A. zostały wskazane w Załączniku nr 1 do niniejszej Informacji, z tym zastrzeżeniem, że koszty ponoszone w związku z obsługą Klienta na Rynków

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Instrumentów Finansowych Towarowej Giełdy Energii, które zostały wskazane w Załączniku nr 2 do niniejszej informacji, i stanowią jej integralną część. Informacja o dodatkowych kosztach i opłatach związanych z usługami maklerskimi wykonywania zleceń w zakresie zagranicznych instrumentów finansowych oraz w ramach tej usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia tych instrumentów przez Dom Maklerski BOŚ S.A., w tym w szczególności podatkach płatnych za pośrednictwem firmy inwestycyjnej, kosztach wymiany walutowej przekazywane są Klientowi przed zawarciem odpowiedniej umowy świadczenia usług maklerskich.

2. Dom Maklerski BOŚ S.A. ujawnia Klientom na trwałym nośniku informacji przed zawarciem umowy świadczenia usług maklerskich informacje o kosztach i opłatach jakie wiążą się ze świadczoną usługą maklerską (informacja ex ante o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem usług maklerskich). Informacje są zestawione zbiorczo. Dotyczą one kosztów i opłat związanych z usługami maklerskimi i instrumentami finansowymi, jakie będą świadczone na podstawie właściwej umowy świadczenia usług maklerskich. Ich celem jest umożliwienie klientowi zrozumienia całkowitego kosztu, a także skumulowanego wpływu na zwrot z inwestycji. Koszty i opłaty podawane są za okres 3 miesięcy. Metodologia wyliczenia kosztów i opłat opisana jest w przekazywanej informacji.
3. Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje klientowi na trwałym nośniku informacji roczną informację o wszystkich kosztach i opłatach poniesionych przez Klienta w związku z posiadanymi instrumentami finansowymi jak i świadczoną usługą maklerską (informacja ex post o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem usług maklerskich). Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje takie informacje po zakończeniu danego roku kalendarzowego. Wraz z informacją o kosztach Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje również ilustrację przedstawiającą wpływ całkowitych kosztów i opłat na zwrot z inwestycji.
4. Opodatkowanie podatkiem dochodowym od osób fizycznych reguluje ustawa z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwana dalej ustawą. Na podstawie postanowień ustawy, od uzyskanych dochodów z:
   1) odsetek i dyskonta od papierów wartościowych,
   2) dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych,
   3) dochodu z tytułu udziału w funduszach kapitałowych,
   4) z odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku Klienta,
   5) od dochodu oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym z tytułu zwrotu albo częściowego zwrotu, w rozumieniu przepisów o indywidualnych kontach emerytalnych, środków zgromadzonych na tym koncie,

   pobiera się 19% zryczałtowany podatek dochodowy, z zastrzeżeniem postanowień ustawy regulujących przypadki zwolnienia od podatku dochodowego. Zryczałtowany podatek pobierany jest bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania, z wyłączeniem dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych.

   Od dochodu uzyskanego z dywidendy, odsetek od obligacji, od papierów wartościowych wyemitowanych za granicą podatek jest pobierany u źródła, zgodnie ze skalą podatkową kraju, w którym papiery wartościowe zostały wyemitowane. Jeśli stawka podatku u źródła jest niższa niż stawka podatku obowiązującego w Polsce, Klient jest zobowiązany do samodzielnego rozliczenia różnicy w podatku w rocznym zeznaniu podatkowym. Zgodnie z art. 30a ust. 9 - 11 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych rozliczenia podatku powinien dokonać bezpośrednio podatnik. Wobec powyższego Dom Maklerski BOŚ S.A. nie jest płatnikiem w rozumieniu ustawy o PIT, a tym samym nie jest zobowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od dokonywanych za jego pośrednictwem przez zagraniczny podmiot wypłat dla podatników, jak również do sporządzania informacji o wysokości uzyskanego przychodu (dochodu).

   W przypadku wykupu certyfikatów i obligacji emitowanych za granicą DM nie pobiera podatku, a Klient jest zobowiązany do samodzielnego rozliczenia podatku w rocznym zeznaniu podatkowym.

   Zryczałtowany podatek dochodowy w przypadku wypłaty dywidendy przez emitenta krajowego, dla osoby prawnej (rezydenta jak i nierezydenta) pobiera i odprowadza Dom Maklerski BOŚ S.A.

   Zryczałtowany podatek dochodowy w przypadku wypłaty odsetek od obligacji, w tym od obligacji Skarbu Państwa, przez emitenta krajowego, dla osoby prawnej będącej nierezydentem pobiera i odprowadza Dom Maklerski BOŚ S.A.

   Powyższe zasady stosuje się analogicznie w przypadku obligacji z dyskontem, a zryczałtowany podatek pobierany i odprowadzany jest przy wykupie obligacji.

   Postanowienia powyższej ustawy, stosuje się z uwzględnieniem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub niepobranie (niezapłacenie) podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania dla celów podatkowych miejsca zamieszkania podatnika uzyskanym od niego certyfikatem rezydencji (tj. zaświadczenia o miejscu zamieszkania lub siedziby podatnika dla celów podatkowych wydanego przez właściwy organ administracji podatkowej państwa miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika), apostillowanego wraz z oryginałem tłumaczenia przysięgłego oraz podpisaniem odpowiedniego oświadczenia a także dostarczeniem odpowiedniego oświadczenia podpisanego przez emitenta wypłacającego dane świadczenie. Możliwe jest także złożenie w Domu Maklerskim BOŚ S.A. kopii certyfikatu rezydencji wraz z apostille oraz z tłumaczeniem przysięgłym, o ile certyfikat rezydencji wraz z apostille i tłumaczeniem przysięgłym zostanie notarialnie poświadczony przez notariusza lub konsula RP. W przypadku dostarczania przez Klienta kolejnego certyfikatu rezydencji, w sytuacji kiedy certyfikat ten nie budzi uzasadnionych wątpliwości Domu Maklerskiego BOŚ S.A., Klient może dostarczyć kopię certyfikatu, który nie musi być apostillowany oraz tłumaczony.

   Jeśli certyfikat rezydencji zawiera datę obowiązywania, aby Dom Maklerski BOŚ S.A. mógł stosować stawkę podatku wynikającą z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, Klient zobowiązany jest dostarczyć ważny na dzień wypłaty świadczenia za pośrednictwem Domu Maklerskiego BOŚ S.A. certyfikat rezydencji wraz z apostille oraz z tłumaczeniem przysięgłym. Jeżeli miejsce zamieszkania Klienta dla celów podatkowych zostało udokumentowane certyfikatem rezydencji niezawierającym okresu jego ważności, Dom Maklerski BOŚ S.A. przy poborze podatku uwzględnia ten certyfikat przez okres kolejnych dwunastu miesięcy od dnia jego wydania. Jeżeli w okresie dwunastu miesięcy od dnia wydania certyfikatu rezydencji miejsce zamieszkania Klienta dla celów podatkowych uległo zmianie, Klient jest obowiązany do niezwłocznego udokumentowania miejsca zamieszkania dla celów podatkowych nowym certyfikatem rezydencji. Dom Maklerski BOŚ S.A. stosuje stawki wynikające z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania od dnia otrzymania zgodnego z wymogami certyfikatu rezydencji i nie dokonuje korekty podatku pobranego przed dniem wpływu certyfikatu.

   Zryczałtowany podatek obliczany, pobierany i odprowadzany jest przez Dom Maklerski BOŚ S.A. z wyłączeniem zryczałtowanego podatku dochodowego od instrumentów finansowych zapisanych na rachunku zbiorczym, który obliczany, pobierany i odprowadzany jest przez podmiot prowadzący rachunek zbiorczy.

   Dywidendy wynikające z akcji spółek nabytych na rynkach zagranicznych są opodatkowane u źródła wg. odpowiedniej, podstawowej stawki podatkowej dla danego rynku. Dywidenda w tej stawce pobierana jest niezależnie od tego, czy dany rachunek jest rachunkiem IKE, IKZE lub innego typu. W powyższych przypadkach nie ma możliwości ubiegania się o preferencyjną, obniżoną stawkę opodatkowania wynikającą w szczególności z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Dochodu uzyskanego z tytułu udziału w funduszach kapitałowych nie pomniejsza się o straty z tytułu udziału w funduszach kapitałowych oraz inne straty z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych, poniesione w roku podatkowym oraz w latach poprzednich.
Od dochodów uzyskanych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych i z realizacji praw z nich wynikających oraz z tytułu objęcia udziałów (akcji) w spółkach mających osobowość prawną, podatek dochodowy wynosi 19% uzyskanego dochodu, za wyjątkiem dochodów uzyskanych w wyniku wykonywania działalności gospodarczej. Dochodów z transakcji kapitałowych nie łączy się z dochodami opodatkowanymi na zasadach ogólnych (m.in. ze stosunku pracy) oraz uzyskiwanych z prowadzonej działalności gospodarczej.
Podatek z tytułu dochodu uzyskanego z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych i z realizacji praw z nich wynikających, w wysokości 19% jest samodzielnie rozliczany przez Klienta w rocznym zeznaniu podatkowym.
O poniesioną stratę w roku podatkowym Klient może pomniejszyć dochód w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty, albo w przypadku strat powstałych od dnia 1 stycznia 2019 r. Klient może obniżyć jednorazowo dochód uzyskany z tego źródła w jednym z najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu lat podatkowych o kwotę nieprzekraczającą 5 000 000 zł, a nieodliczona kwota podlega rozliczeniu w pozostałych latach tego pięcioletniego okresu, z tym że kwota obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% wysokości tej straty.
W przypadku transakcji zawieranych na rynkach zagranicznych, transakcje dokonywane są z wykorzystaniem środków z rachunku pieniężnego prowadzonego w związku z danym rachunkiem zagranicznym i realizowane są w Walucie Bazowej rachunku pieniężnego. W przypadku transakcji zawieranych na rynkach zagranicznych, dla których Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi rachunek pieniężny w walucie polskiej dla obliczenia podatku stosowany jest kurs wymiany zastosowany w tej konkretnej transakcji. W przypadku transakcji zawieranych na rynkach zagranicznych z wykorzystaniem środków z rachunku pieniężnego w walucie innej niż polskiej, dla obliczenia podatku stosowany jest średni kurs NBP z dnia poprzedzającego rozrachunek transakcji.
Po zakończeniu roku kalendarzowego Dom Maklerski BOŚ S.A. zobowiązany jest do wystawienia Klientowi imiennej informacji podatkowej PIT 8C/PIT 11, w której uwzględnia koszty i wylicza kwotę uzyskanego zysku bądź poniesionej straty w związku z inwestycjami kapitałowymi oraz informuje o wysokości przychodów.
Formularz PIT 8C/PIT 11 ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi dokumentu określającego wysokość zobowiązań podatkowych Klienta, którego informacja ta dotyczy (klient może mieć dochody z rachunków w różnych domach maklerskich i każdy z nich wystawia osobny PIT 8C/PIT 11). Dlatego każdy Klient zobowiązany jest do sporządzenia odrębnego zeznania rocznego, do przygotowania którego powinny zostać wykorzystane między innymi dane zawarte w załączonej Informacji PIT 8C/PIT 11 oraz zapłacenia ewentualnego podatku.
Dochody uzyskane z inwestycji na rynkach zagranicznych:
1) analogicznie do zasad obowiązujących na rynku krajowym, Klient otrzymuje PIT 8C,
2) jeżeli jednocześnie Klient inwestuje na rynku krajowym jego dochody zostaną połączone w postaci jednego PIT 8C ze źródeł krajowych i zagranicznych,
3) dniem ustalenia właściwych kwot jest dzień rozliczenia transakcji.

Szczegółowe zasady opodatkowania osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej, a także osób prawnych niemających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu przewidują stosowne umowy międzynarodowe.
Dom Maklerski BOŚ S.A. zwraca uwagę, iż obowiązki podatkowe Klienta zależą od jego indywidualnej sytuacji i w związku z powyższym w celu ustalenia obowiązków podatkowych, wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub prawnego. Powyższa informacja stanowi ogólną informację o konsekwencjach podatkowych inwestowania aktualną na dzień jej sporządzenia. Dom Maklerski BOŚ S.A. zwraca uwagę, iż każdy Klient powinien sam sprawdzić aktualne przepisy prawa lub skorzystać z pomocy doradcy podatkowego lub prawnego. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie ponosi odpowiedzialności za zastosowanie się Klienta do powyższych informacji lub ich zignorowanie.

5. Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje o możliwości wystąpienia innych kosztów niż wskazane w Załączniku nr 1 lub nr 2 oraz w Tabelach opłat i prowizji maklerskich związanych ze świadczeniem danej usługi maklerskiej w tym podatków, związanych z transakcjami zawartymi w związku danym instrumentem finansowym lub daną usługą maklerską, którymi może być obciążony Klient, a które nie są płatne dla Domu Maklerskiego BOŚ S.A. ani za jego pośrednictwem.

XI. ZASADY PRZYJMOWANIA I PRZEKAZYWANIA ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH I NIEPIENIĘŻNYCH W TYM „ZACHĘT"

1. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie przyjmuje oraz nie przekazuje świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych w związku ze świadczeniem usług maklerskich, z wyłączeniem:
   1) świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyjmowanych od Klienta lub osoby działającej w jego imieniu albo przekazywanych) Klientowi lub osobie działającej w jego imieniu, np. płatność uiszczana przez Klienta będąca wynagrodzeniem za Usługę maklerską świadczoną na jego rzecz,
   2) świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, których przyjęcie lub przekazanie osobie trzeciej jest niezbędne do wykonania świadczonej na rzecz klienta usługi,
   3) świadczeń pieniężnych i niepieniężnych innych niż określone w pkt 1) i 2), które spełniają następujące warunki:
      - ich celem jest poprawa jakości danej usługi świadczonej na rzecz klienta,
      - nie mają one negatywnego wpływu na działanie przez Dom Maklerski BOŚ S.A., w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu, oraz zgodnie z najlepiej pojętym interesem klienta,
      - przed zawarciem umowy o świadczeniu usługi maklerskiej klient zostanie poinformowany w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały o przyjmowanych bądź przekazywanych świadczeniach, w tym o ich istocie i wysokości, a w przypadku gdy wysokość takich świadczeń nie może zostać oszacowana, o sposobie ustalania ich wysokości.
2. Dom Maklerski BOŚ S.A. może otrzymywać świadczenia pieniężne i niepieniężne od Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych w związku ze świadczeniem na rzecz klienta usługi przyjmowania i przekazywania zleceń. Dom Maklerski BOŚ S.A. otrzymuje świadczenia w postaci opłaty manipulacyjnej z tytułu przekazywania złożonych przez klientów zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na podstawie umów dystrybucyjnych zawartych z poszczególnymi Towarzystwami Funduszy Inwestycyjnych, z którymi współpracuje Dom Maklerski BOŚ S.A. Dom Maklerski BOŚ S.A. może otrzymywać na zasadach określonych w umowach dystrybucyjnych zawartych z poszczególnymi od Towarzystwami Funduszy Inwestycyjnych dodatkowe wynagrodzenie od Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych z tytułu wykonywania czynności

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

poprawiających jakość, którego wysokość wynika z faktycznie zrealizowanych czynności. Wynagrodzenie to nie może przekraczać limitu określonego w poszczególnych umowach z Towarzystwami Funduszy Inwestycyjnych.

3. Dom Maklerski BOŚ S.A. przed rozpoczęciem świadczenia odpowiedniej usługi maklerskiej, ujawnia klientowi lub potencjalnemu klientowi informacje dotyczące istnienia, charakteru oraz wysokości świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji, lub świadczeń niepieniężnych, a w przypadku gdy ich wysokość nie może zostać oszacowana - metodę obliczania tej wysokości, oraz informacje o mechanizmach przyjmowania lub przekazywania tych świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji, lub świadczeń niepieniężnych, przy czym drobne świadczenia niepieniężne mogą zostać opisane w sposób ogólny, a pozostałe świadczenia niepieniężne należy oszacować i ujawnić oddzielnie (informacja o kosztach ex ante).
4. Przez okres, w którym Dom Maklerski BOŚ S.A. przyjmuje lub przekazuje świadczenia pieniężne, w tym opłaty i prowizje, lub świadczenia niepieniężne, co najmniej raz do roku, Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje indywidualnie Klientów o faktycznych kwotach przyjętych lub przekazanych świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji, lub świadczeń niepieniężnych, zgodnie z dyspozycją odbioru korespondencji złożoną przez Klienta (informacja o kosztach ex post).
5. W przypadku gdy po rozpoczęciu świadczenia usług maklerskich Dom Maklerski BOŚ S.A. zamierza przyjmować lub przekazywać świadczenia pieniężne, w tym opłaty i prowizje, lub świadczenia niepieniężne, Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje Klientowi informacje, o których mowa w pkt 3 przed rozpoczęciem przyjmowania lub przekazywania tychże świadczeń, a ponadto przekazuje informacje, o których mowa w pkt 4.
6. Drobne świadczenia niepieniężne jakie może przyjmować Dom Maklerski BOŚ S.A. to np.:
   1) informacje lub dokumenty dotyczące instrumentu finansowego lub usługi inwestycyjnej, mające charakter ogólny albo dostosowany do sytuacji indywidualnego klienta,
   2) uczestnictwo w konferencjach, seminariach, szkoleniach i innych wydarzeniach o podobnym charakterze dotyczące korzyści, jakie może przynieść konkretny instrument finansowy lub konkretna usługa inwestycyjna, oraz ich cech,
   3) wydatki na cele reprezentacyjne o rozsądnej, niewielkiej wartości, związane z organizacją spotkania biznesowego lub konferencji, seminarium, szkolenia lub innych wydarzeń o podobnym charakterze, o których mowa powyżej.
   4) inne drobne świadczenia niepieniężne, które mogą poprawić jakość usługi świadczonej na rzecz klienta, i jest mało prawdopodobne, ze względu na niewielką skalę, ich charakter lub łączną wartość, by mogły wpłynąć negatywnie na wypełnianie przez Dom Maklerski BOŚ S.A. obowiązku działania w najlepiej pojętym interesie klienta.
7. Informację o drobnych świadczeniach DM BOŚ ujawnia Klientowi przed rozpoczęciem świadczenia Usług maklerskich na rzecz Klientów. Ujawnianie informacji o drobnych korzyściach niepieniężnych otrzymywanych przez DM BOŚ jest przekazywana w ramach informacji ex post o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem usług maklerskich lub w oddzielnej informacji.
8. DM BOŚ informuje Klienta także o wszelkich zmianach w zakresie przekazanej uprzednio informacji jeżeli zmiany te mają związek z usługami świadczonymi na rzecz Klienta.
9. W przypadku świadczenia przez Dom Maklerski BOŚ S.A. na rzecz Klienta usługi doradztwa inwestycyjnego w sposób niezależny lub usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, Dom Maklerski BOŚ S.A. nie może przyjmować świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych od osoby trzeciej w związku z świadczeniem takich usług na rzecz Klienta. W przypadku gdyby Dom Maklerski BOŚ S.A. przyjął świadczenie pieniężne w związku ze świadczeniem wyżej opisanych usług niezwłocznie przekazuje klientowi to świadczenie pieniężne, w tym opłaty i prowizje, na rachunek klienta prowadzony przez Dom Maklerski BOŚ S.A.

XII. SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA USŁUGI

Informacje o charakterze, częstotliwości i terminach sporządzania i przekazania sprawozdań z wykonania usługi, którą Dom Maklerski BOŚ S.A. będzie świadczyć są zawarte w poszczególnych Regulaminach świadczenia usług maklerskich

XIII. ZARZĄDZANIE PRODUKTEM

Dom Maklerski BOŚ S.A. jako firma inwestycyjna rekomendująca, oferująca albo w inny sposób umożliwiająca nabycie lub objęcie instrumentu finansowego, oraz jako firma inwestycyjna emitująca lub wystawiająca instrumenty finansowe lub udzielająca porad w zakresie emitowania lub wystawiania instrumentu finansowego jest zobowiązany do wypełniania obowiązków w zakresie zarządzania produktem wynikających z przepisów prawa.

W związku z powyższym, Dom Maklerski BOŚ S.A. zwraca się do Klienta lub potencjalnego Klienta o przedstawienie informacji dotyczących wiedzy i doświadczenia w zakresie inwestowania na rynku finansowym, sytuacji finansowej, celów inwestycyjnych, tolerancji ryzyka oraz celów i potrzeb inwestycyjnych umożliwiających określenie do jakiej grupy docelowej należy Klient. W celu uzyskania powyższych informacji Dom Maklerski BOŚ S.A. udostępnia Klientom i potencjalnym Klientom możliwość wypełnienia testu rynku docelowego.

Na podstawie udzielonych odpowiedzi Klient lub potencjalny Klient zostanie zakwalifikowany do grupy docelowej zgodnie z przyjętymi zasadami. W przypadku Klientów lub potencjalnych Klientów zakwalifikowanych do grupy inwestorów, z której potrzebami, cechami i celami nie są zgodne wybrane instrumenty finansowe, tj. zakwalifikowanych do negatywnej grupy docelowej, Dom Maklerski BOŚ S.A. ostrzega Klienta lub potencjalnego Klienta o tym. Jednocześnie Dom Maklerski BOŚ S.A. może uznać, iż Klienci, którzy nie wypełnili testu rynku docelowego, zostali zaklasyfikowani do grupy inwestorów, z której potrzebami, cechami i celami nie są zgodne wybrane instrumenty finansowe i przekazać tym Klientom ostrzeżenie w tym zakresie. Dom Maklerski BOŚ S.A. może uzależnić realizowanie transakcji na wybranych instrumentach finansowych od spełnienia dodatkowych wymogów w przypadku Klientów, którzy zostali zakwalifikowani do negatywnej grupy docelowej w odniesieniu do tych instrumentów.

XIV. SPRZEDAŻ WIĄZANA

Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy wybrane usługi maklerskie w ramach sprzedaży wiązanej.

Przez **sprzedaż wiązaną** rozumie się świadczenie przez Dom Maklerski BOŚ S.A. usługi maklerskiej, o której mowa w art. 69 ust. 2 ustawy o obrocie oraz innych usług na podstawie jednej umowy lub sytuację, w której zawarcie danej umowy o świadczenie usługi maklerskiej jest warunkiem zawarcia innej umowy o świadczenie usługi maklerskiej albo zawarcie umowy o świadczenie

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

innej usługi maklerskiej jest warunkiem zawarcia umowy o świadczenie danej usługi maklerskiej przy czym co najmniej jedna z tych usług nie może być świadczona przez Dom Maklerski na podstawie odrębnej umowy.

Świadczenie przez Dom Maklerski BOŚ S.A. usług na rzecz klienta w ramach sprzedaży wiązanej nie wpływa na poziom ryzyka, w porównaniu z ryzykami, które wynikałyby z poszczególnych usług, gdyby te usługi byłyby świadczone na podstawie odrębnych umów. Główne ryzyka związane z inwestowaniem w poszczególne instrumenty finansowe zawarty jest w dokumencie „Ogólny opis istoty instrumentów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w instrumenty finansowe".

Świadczenie przez Dom Maklerski BOŚ S.A. usługi na rzecz klienta w ramach sprzedaży wiązanej nie wpływa na wysokość kosztów i opłat związanych z zawarciem, wykonaniem lub rozwiązaniem umowy, w porównaniu z kosztami i opłatami, które wynikałyby z poszczególnych usług, gdyby te usługi były świadczone na podstawie odrębnych umów.

Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje o kosztach i opłatach dla każdej usługi opisanej poniżej w odrębnych Tabelach opłat i prowizji Domu Maklerskiego BOŚ S.A. oraz Informacjach ex ante o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem poszczególnych usług maklerskich.
Rozwiązanie umowy zawartej w ramach sprzedaży wiązanej nie wiąże się z poniesieniem przez Klienta dodatkowych kosztów i opłat związanych z zaprzestaniem wykonywania umowy o świadczenie innej usługi.

Dom Maklerski BOŚ S.A. nie podejmuje działań, które wyłączają, utrudniają lub narzucają klientowi wybór umowy, na podstawie której usługa maklerska będzie świadczona.

BOSSAFUND
W ramach umowy o świadczenie usług maklerskich w zakresie tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy trzy usługi:
1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia jednostek uczestnictwa,
2) wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia certyfikatów inwestycyjnych,
3) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych.

Usługa w ramach Bossafund jest świadczona jako **sprzedaż wiązana**. Klient ma możliwość zawarcia oddzielnie umowy w zakresie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia jednostek uczestnictwa (tzw. „umowa Bossafund jednorazowa"). Rachunek papierów wartościowych oraz rachunek pieniężny są niezbędne dla możliwości rozliczenia zawartych przez Klienta transakcji na certyfikatach inwestycyjnych oraz obsługę płatności za nabywane lub zbywane jednostki uczestnictwa. Ponadto prowadzenie rachunku umożliwia zaprezentowanie klientowi informacji o nabywanych za pośrednictwem Domu Maklerskiego BOŚ S.A. jednostkach uczestnictwa. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia umowy w zakresie pozostałych usług oddzielnie.

RACHUNEK KASOWY
W ramach umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym oraz przyjmowania i przekazywania zleceń Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy następujące usługi:
1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, w tym jednostek uczestnictwa,
2) wykonywanie zleceń nabycia lub instrumentów finansowych,
3) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych,
4) sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych.

Usługa w ramach Rynku Kasowego jest świadczona jako **sprzedaż wiązana**. Klient ma możliwość zawarcia oddzielnie umowy w zakresie usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia jednostek uczestnictwa (tzw. „umowa Bossafund jednorazowa") oraz oddzielnej umowy o świadczenie usług maklerskich w zakresie tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania (Bossafund). Klient ma również możliwość zawarcia oddzielnej umowy o opracowania, na podstawie której będzie otrzymywał dostęp do wydawanych przez DM rekomendacji wcześniej niż Klienci, którzy otrzymują te rekomendacje na podstawie Umowy. Rekomendacje ogólne będą udostępniane Klientowi, jeżeli spełni warunki określone we właściwym Zarządzeniu Dyrektora DM wydanym na podstawie Regulaminu sporządzania rekomendacji. Rachunek papierów wartościowych oraz rachunek pieniężny są niezbędne dla możliwości rozliczenia zawartych przez Klienta transakcji na rynku kasowym co oznacza, że nie jest możliwe zawarcie dwóch oddzielnych umów o świadczenie tych usług. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia umowy w zakresie pozostałych usług oddzielnie.

RACHUNEK IKE I IKZE
Warunkiem prowadzenia rachunku IKE jest zawarcie następujących umów:
Umowy o prowadzenie indywidualnego konta emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A.,
Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawierana w celu zawarcia Umowy IKE (Umowa maklerska IKE).
Klient może dodatkowo zawrzeć również Aneks do Umowy o prowadzenie indywidualnego konta emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A. wraz z Aneksem do Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawieranej w celu zawarcia Umowy IKE (Umowa maklerska IKE), które umożliwiają lokowanie środków w ramach IKE również w zagraniczne papiery wartościowe.

Warunkiem o prowadzenie rachunku IKZE jest zawarcie następujących umów:
Umowy o prowadzenie indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A.,
Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawierana w celu zawarcia Umowy IKZE (Umowa maklerska IKZE).
Klient może dodatkowo zawrzeć również Aneks do Umowy o prowadzenie indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A. wraz z Aneksem do Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawieranej w celu zawarcia Umowy IKZE (Umowa maklerska IKZE), które umożliwiają lokowanie środków w ramach IKZE również w zagraniczne papiery wartościowe.
W ramach opisanych wyżej umów Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy następujące usługi:
1) wykonywanie zleceń nabycia lub instrumentów finansowych,

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

2) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych,
3) sporządzanie analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych.

W przypadku Klientów, którzy Aneks do Umowy o prowadzenie indywidualnego konta emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A. wraz z Aneksem do Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawieranej w celu zawarcia Umowy IKE (Umowa maklerska IKE) lub Aneks do Umowy o prowadzenie indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A. wraz z Aneksem do Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawieranej w celu zawarcia Umowy IKZE (Umowa maklerska IKZE), które umożliwiają lokowanie środków w ramach IKZE również w zagraniczne papiery wartościowe w ramach opisanych wyżej umów Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy również usługi wymiany walutowej, a Klient wykonuje czynności w tym zakresie w celu lokowania środków zgromadzonych na IKE lub IKZE w zagraniczne papiery wartościowe.
Usługa w ramach Rachunku IKE i IKZE jest świadczona jako **sprzedaż wiązana**. Klient ma możliwość zawarcia oddzielnej umowy o opracowania, na podstawie której będzie otrzymywał dostęp do wydawanych przez DM rekomendacji wcześniej niż Klienci, którzy otrzymują te rekomendacje na podstawie Umowy. Rekomendacje ogólne będą udostępniane Klientowi, jeżeli spełni warunki określone we właściwym Zarządzeniu Dyrektora DM wydanym na podstawie Regulaminu sporządzania rekomendacji. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia umowy w zakresie pozostałych usług oddzielnie.
Rachunek papierów wartościowych oraz rachunek pieniężny są niezbędne dla możliwości rozliczenia zawartych przez Klienta transakcji na rynku kasowym co oznacza, że nie jest możliwe zawarcie dwóch oddzielnych umów o świadczenie tych usług.
Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia aneksów, które umożliwiają lokowanie środków w ramach IKE lub IKZE w zagraniczne papiery klientom, z którymi zawarł umowę o świadczenie usług zarządzania portfelem dla rachunku IKE lub IKZE (AMIKE).

RACHUNEK DERYWATÓW I DERYWATÓW INTRADAY

W ramach umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia derywatów w obrocie zorganizowanym oraz umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia derywatów w obrocie zorganizowanym na rachunku derywatów intraday Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy następujące usługi:
1) wykonywanie zleceń nabycia lub instrumentów finansowych,
2) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków derywatów oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych.

Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia umowy w zakresie obsługi instrumentów finansowych na rynkach derywatów oddzielnie obejmujących poszczególne usługi. Rachunek derywatów oraz rachunek pieniężny są niezbędne dla możliwości rozliczenia zawartych przez Klienta transakcji na rynku derywatów, w tym derywatów intraday co oznacza, że nie jest możliwe zawarcie dwóch oddzielnych umów o świadczenie tych usług.

Warunkiem zawarcia umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia derywatów w obrocie zorganizowanym jest uprzednie zawarcie umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym oraz przyjmowania i przekazywania zleceń.
Warunkiem zawarcia umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia derywatów w obrocie zorganizowanym na rachunku derywatów intraday jest uprzednie zawarcie umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia derywatów w obrocie zorganizowanym.
W związku z powyższym usługa w ramach Rachunku derywatów i derywatów intraday jest świadczona jako **sprzedaż wiązana**.

RACHUNEK ZAGRANICA - RYNEK KASOWY

W ramach umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym oraz przyjmowania i przekazywania zleceń Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy następujące usługi:
1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
2) wykonywanie zleceń nabycia lub instrumentów finansowych,
3) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych,
4) wymiana walutowa.

Usługa w ramach Rachunku zagranica – rynek kasowy jest świadczona jako **sprzedaż wiązana**. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia umowy w zakresie obsługi instrumentów finansowych na rynkach zagranicznych oddzielnie obejmujących poszczególne usługi. Rachunek papierów wartościowych oraz rachunek pieniężny są niezbędne dla możliwości rozliczenia zawartych przez Klienta transakcji na zagranicznym rynku kasowym co oznacza, że nie jest możliwe zawarcie dwóch oddzielnych umów o świadczenie tych usług.

RACHUNEK FOREX

W ramach umowy o świadczenie usług wykonywania zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów Finansowych, ewidencjonowania tych Instrumentów oraz prowadzenia rachunków pieniężnych przez Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A. na rynkach OTC Dom Maklerski BOŚ S.A. świadczy następujące usługi:
1) wykonywanie zleceń nabycia lub instrumentów finansowych,
2) przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzeniu rachunków papierów wartościowych, oraz prowadzeniu rachunków pieniężnych.

Usługa w ramach Rachunku FOREX jest świadczona jako **sprzedaż wiązana**. Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje możliwości zawarcia umowy w zakresie obsługi instrumentów finansowych na rynkach OTC oddzielnie obejmujących poszczególne usługi. Rachunek instrumentów finansowych oraz rachunek pieniężny są niezbędne dla możliwości rozliczenia zawartych przez Klienta transakcji na rynku OTC co oznacza, że nie jest możliwe zawarcie dwóch oddzielnych umów o świadczenie tych usług.

ZARZĄDZANIE PORTFELEM DLA RACHUNKU IKE/IKZE (AMIKE)

Warunkiem zawarcia umowy o zarządzanie portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych na rachunek klienta przez Dom Maklerski BOŚ S.A. (dla IKE/IKZE) jest uprzednie zawarcie z Domem Maklerskim odpowiednio:
dla zarządzania portfelem na rachunku IKE:
Umowy o prowadzenie indywidualnego konta emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A.,

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawierana w celu zawarcia Umowy IKE (Umowa maklerska IKE).
dla zarządzania portfelem na rachunku IKE:
Umowy o prowadzenie indywidualnego konta zabezpieczenia emerytalnego przez Dom Maklerski BOŚ S.A.,
Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawierana w celu zawarcia Umowy IKZE (Umowa maklerska IKZE).

W związku z powyższym usługa w ramach zarządzania portfelem rachunku IKE/IKZE jest **sprzedażą wiązaną.**

Dom Maklerski BOŚ S.A. nie oferuje usług zarządzania portfelem dla rachunku IKE lub IKZE, jeżeli klient zawarł Aneks do Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawieranej w celu zawarcia Umowy IKE (Umowa maklerska IKE) lub Aneks do Umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym zawieranej w celu zawarcia Umowy IKZE (Umowa maklerska IKZE) dotyczące inwestowania w zagraniczne papiery wartościowe odpowiednio w ramach IKE lub IKZE).

DORADZTWO INWESTYCYJNE
Warunkiem zawarcia umowy o doradztwo inwestycyjne świadczone przez Dom Maklerski BOŚ S.A. jest uprzednie zawarcie umowy o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rynku kasowym oraz przyjmowania i przekazywania zleceń lub innej umowy, w zakresie której będzie świadczona usługa doradztwa.
W związku z powyższym usługa doradztwa jest **sprzedażą wiązaną.**

XV. PODEJŚCIE DO KWESTII ŚRODOWISKOWYCH, SPOŁECZNYCH I ŁADU KORPORACYJNEGO, W TYM WPROWADZANIA RYZYK DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, W ODNIESIENIU DO ŚWIADCZENIA USŁUG W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA PORTFELEM I DORADZTWA INWESTYCYJNEGO ORAZ PROWADZENIA RACHUNKÓW IKE I IKZE

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych („Rozporządzenie SFDR"), Dom Maklerski BOŚ S.A. w celu realizacji obowiązku zwiększenia przejrzystości w zakresie sposobu, w jaki uwzględnia ryzyka dla zrównoważonego rozwoju oraz główne niekorzystne skutki dla czynników zrównoważonego rozwoju w procesie świadczenia usługi zarządzania portfelem i usługi doradztwa inwestycyjnego oraz prowadzenia rachunków IKE i IKZE niniejszym publikuje wymagane informacje.

Użyte skróty i pojęcia:
„ESG" - ESG obejmuje trzy obszary, tj. ochronę środowiska - E (environmental), społeczną odpowiedzialność - S (social) oraz ład korporacyjny - G (governance).

„zrównoważona inwestycja" oznacza inwestycję w działalność gospodarczą, która przyczynia się do realizacji celu środowiskowego, na przykład taka, która jest mierzona za pomocą kluczowych wskaźników zasobooszczędności pod kątem zużycia energii, wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych, wykorzystywania surowców, zużycia wody i użytkowania gruntów, generowania odpadów, emisji gazów cieplarnianych lub wpływu na różnorodność biologiczną i gospodarkę o obiegu zamkniętym, lub inwestycję w działalność gospodarczą, która przyczynia się do realizacji celu społecznego, w szczególności inwestycję przyczyniającą się do przeciwdziałania nierównościom lub inwestycję wspierającą spójność społeczną, integrację społeczną i stosunki pracy, lub inwestycję w kapitał ludzki lub w społeczności znajdujące się w niekorzystnej sytuacji pod względem gospodarczym lub społecznym, o ile takie inwestycje nie naruszają poważnie któregokolwiek z tych celów, a spółki, w które dokonano inwestycji, stosują dobre praktyki w zakresie zarządzania, w szczególności w odniesieniu do solidnych struktur zarządzania, stosunków pracowniczych, wynagrodzenia dla osób zatrudnionych i przestrzegania przepisów prawa podatkowego;

„**ryzyko dla zrównoważonego rozwoju**" oznacza sytuację lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z zarządzaniem, które – jeżeli wystąpią – mogłyby mieć, rzeczywisty lub potencjalny, istotny negatywny wpływ na wartość inwestycji;

„**czynniki zrównoważonego rozwoju**" oznaczają kwestie środowiskowe, społeczne i pracownicze, kwestie dotyczące poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji i przekupstwu.

W zakresie przejrzystości strategii dotyczących ryzyk dla zrównoważonego rozwoju (art. 3 Rozporządzenia SFDR) Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje, że:

1) w przypadku usługi zarządzania portfelem, nie posiada strategii dotyczącej wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych,
2) w przypadku usługi doradztwa inwestycyjnego, nie posiada strategii dotyczącej wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju.

Dom Maklerski BOŚ S.A. nie posiada również strategii dotyczącej wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do rachunków IKE oraz IKZE, które, zgodnie z Rozporządzeniem SFDR, są produktami emerytalnymi i objęte wymogami Rozporządzenia SFDR.

W zakresie przejrzystości polityk wynagrodzeń w związku z wprowadzeniem do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju (art. 5 Rozporządzenia SFDR), Dom Maklerski BOS S.A. informuje, że wdrożona w Domu Maklerskim BOŚ S.A. polityka wynagrodzeń nie tworzy zachęt mogących skłonić do podejmowania ryzyka w odniesieniu do czynników zrównoważonego rozwoju, a zasady ustalania wynagrodzenia zmiennego nie opierają się na decyzjach inwestycyjnych podejmowanych bez uwzględnienia ryzyk dla zrównoważonego rozwoju.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

GŁÓWNE NIEKORZYSTNE SKUTKI DLA CZYNNIKÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

a) „Przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych nie bierze się pod uwagę ich niekorzystnych skutków dla czynników zrównoważonego rozwoju"
Dom Maklerski BOŚ S.A., działający jako uczestnik rynku finansowego w rozumieniu Rozporządzenia SFDR, **w związku ze świadczeniem usługi zarządzania portfelem** na chwilę obecną nie przewiduje brania pod uwagę głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju (art. 4 ust. 1 lit b) Rozporządzenia SFDR), z uwagi na ograniczony dostęp do danych wymaganych na potrzeby raportowania.
Inwestycje w ramach tego produktu finansowego nie uwzględniają unijnych kryteriów dotyczących zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej.

b) „Przy świadczeniu usług doradztwa inwestycyjnego nie bierze się pod uwagę niekorzystnych skutków takich usług dla czynników zrównoważonego rozwoju"
Dom Maklerski BOŚ S.A., działający jako doradca finansowy w rozumieniu Rozporządzenia SFDR, **w związku ze świadczeniem usługi doradztwa inwestycyjnego**, na chwilę obecną nie przewiduje brania pod uwagę głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju (art. 4 ust. 5 lit. b) Rozporządzenia SFDR), z uwagi na ograniczony dostęp do danych wymaganych na potrzeby raportowania.

Dom Maklerski BOŚ S.A. nie wyklucza uwzględniania głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do usługi zarządzania portfelem lub usługi doradztwa inwestycyjnego w przyszłości, po dokonaniu zmian w aktualnie oferowanych strategiach inwestycyjnych lub aktualnych politykach inwestycyjnych oraz zwiększeniu dostępności danych na potrzeby obliczania wskaźników. Dom Maklerski BOŚ S.A. przegląda informacje udostępniane przez emitentów papierów wartościowych w celu identyfikacji szans związanych z uwzględnianiem ww. czynników. W przypadku dokonania takich zmian informacje w tym zakresie zostaną udostępnione Klientom.

c) Rachunki IKE oraz IKZE
W przypadku rachunków IKE oraz IKZE, z wyłączeniem rachunków IKE oraz IKZE objętych usługą zarządzania portfelem, Dom Maklerski BOŚ S.A. nie jest w stanie brać pod uwagę głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju, gdyż Dom Maklerski BOŚ S.A. nie podejmuje w odniesieniu do nich decyzji inwestycyjnych, mimo że, zgodnie z Rozporządzeniem SFDR, są one produktami emerytalnymi, a więc są objęte wymogami Rozporządzenia SFDR.

PREFERENCJE KLIENTA W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
Dom Maklerski BOŚ S.A., działający jako firma inwestycyjna w rozumieniu rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/1253 z dnia 21 kwietnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie delegowane (UE) 2017/565 w odniesieniu do uwzględniania czynników, ryzyk i preferencji w zakresie zrównoważonego rozwoju w niektórych wymogach organizacyjnych i warunkach prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne, w związku ze świadczeniem usługi zarządzania portfelem i usługi doradztwa inwestycyjnego, uwzględnia preferencje Klienta w zakresie zrównoważonego rozwoju w ocenie odpowiedniości instrumentów finansowych.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie są okresowo aktualizowane i każdorazowo udostępniane przez Dom Maklerski BOŚ S.A. w serwisie internetowym pod adresem www.bossa.pl oraz w Punktach Obsługi Klientów. O ile obowiązek taki nie wynika z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, zmienione informacje nie są ponownie dostarczane Klientom, którzy otrzymali ich wcześniejszą wersję.

Informacja powyższa uwzględnia stan prawny na dzień 23 maja 2023 r.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

POLITYKA - OGÓLNE ZASADY ZARZĄDZANIA KONFLIKTEM INTERESÓW

Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje, że przeciwdziała powstawaniu konfliktów ze swoimi Klientami poprzez rozwiązania organizacyjne oraz wewnętrzne regulacje Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Dom Maklerski BOŚ S.A. dokłada należytej staranności, aby w przypadku powstania takiego konfliktu interesów nie doszło do naruszenia interesów Klienta. Niniejszy dokument określa ogólne zasady zapobiegania konfliktom interesów, obowiązujące w Domu Maklerskim BOŚ S.A.

Dom Maklerski BOŚ S.A. należy do grupy kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.

Dom Maklerski BOŚ S.A., świadczy szereg usług na rynku finansowym dla zróżnicowanej grupy podmiotów, w szczególności w odniesieniu do instrumentów finansowych, będących przedmiotem zleceń Klienta może realizować zlecenia przeciwstawne, wykonywać funkcje animatora, oferować instrumenty finansowe, nabywać lub zbywać instrumenty na własny lub cudzy rachunek oraz dokonywać transakcji na tych instrumentach, a także świadczyć usługi zarządzania instrumentami finansowymi, świadczyć usługi wykonywania zleceń, w tym na instrumentach bazowych instrumentów pochodnych, usługi przyjmowania i przekazywania zleceń, usługi wymiany walutowej, świadczyć usługi sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych, świadczyć usługi doradztwa inwestycyjnego, być oferującym instrumentów finansowych lub być powiązane z emitentami instrumentów finansowych oraz otrzymywać z tego tytułu wynagrodzenie, prowizje, a także realizować zyski.

1. Wprowadzenie

Zasady zarządzania konfliktem interesów odnoszą się do potencjalnych konfliktów interesów w relacjach „Klient - Dom Maklerski BOŚ S.A.", „Klient - Klient", „Klient – Podmiot Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.” oraz „Klient - Osoba Zaangażowana w Domu Maklerskim BOŚ S.A."

2. Pojęcia zdefiniowane na potrzeby niniejszej Polityki

1) Klient Domu Maklerskiego BOŚ S.A. - osoba fizyczna krajowa lub zagraniczna, osoba prawna krajowa lub zagraniczna lub jednostka organizacyjna krajowa lub zagraniczna nieposiadająca osobowości prawnej, która zamierza zawrzeć albo zawarła z Domem Maklerskim BOŚ S.A. umowę o świadczenie usług maklerskich.
2) Przepisy prawa zobowiązujące Dom Maklerski BOŚ S.A. do zarządzania konfliktem interesów to m.in.:
   a) Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy (dalej „Rozporządzenie 2017/565),
   b) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 328 z późn. zm.), dalej „Ustawa”.
3) Konflikt interesów - znane Domowi Maklerskiemu BOŚ S.A. okoliczności, które mogą powstać w trakcie świadczenia jednej z usług maklerskich lub dwóch rodzajów usług maklerskich łącznie, mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem Domu Maklerskiego BOŚ S.A., Osoby Zaangażowanej bądź osoby bezpośrednio lub pośrednio powiązanej z Domem Maklerskim BOŚ S.A. stosunkiem kontroli, a interesem Klienta Domu Maklerskiego BOŚ S.A. lub między interesami kilku Klientów Domu Maklerskiego BOŚ S.A., w tym również konflikty interesów spowodowane otrzymywaniem zachęt od stron trzecich lub wynagrodzeniem od Domu Maklerskiego oraz innymi strukturami zachęt. W szczególności okolicznościami takimi może być zawieranie transakcji wyprzedzających przez Osoby Zaangażowane, wykorzystanie informacji związanych z danym Klientem, jego rachunkiem bądź transakcjami w wyniku czego Klient mógłby ponieść stratę czy niewykonanie zlecenia w sytuacji kiedy wykonanie zlecenia oznaczałoby stratę dla Domu Maklerskiego BOŚ S.A.
4) Zarządzanie konfliktem interesów - Dom Maklerski BOŚ S.A. realizuje zarządzanie konfliktem interesów w trzech etapach. Pierwszy etap zakłada generalne unikanie sytuacji mogących grozić potencjalnym konfliktem. Drugi etap to podejmowane przez Dom Maklerski BOŚ S.A. środki i procedury zarządzania konfliktem interesów, w tym rozwiązania organizacyjne, które w sposób zinstytucjonalizowany zapobiegają powstawaniu konfliktu interesów. Jeżeli te dwa etapy nie pozwalają skutecznie wyeliminować ryzyka konfliktu interesów, trzecim etapem jest ujawnienie Klientowi ryzyka w konkretnym przypadku konfliktu interesów i uzależnienie dalszego działania Domu Maklerskiego BOŚ S.A. od decyzji Klienta w zależności od sytuacji zawierającej wyraźną wolę zawarcia umowy z Domem Maklerskim BOŚ S.A. o świadczenie usługi maklerskiej lub zawierającej wyraźne oświadczenie Klienta o woli kontynuacji umowy lub o rozwiązaniu umowy.
5) Osoba Zaangażowana – oznacza dowolną spośród następujących osób:
   a) osoba wchodząca w skład statutowych organów Domu Maklerskiego BOŚ S.A.,
   b) osoba wchodząca w skład statutowych organów Agenta Domu Maklerskiego BOŚ S.A. lub Agent Domu Maklerskiego BOŚ S.A. będący osobą fizyczną,
   c) osoba pozostająca w stosunku pracy, zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z Domem Maklerskim BOŚ S.A lub Agentem Domu Maklerskiego BOŚ S.A. oraz każda inna osoba fizyczna, której usługi pozostają do dyspozycji i pod kontrolą Domu Maklerskiego BOŚ S.A. lub jej Agenta i która uczestniczy w świadczeniu usług maklerskich i wykonywaniu działalności inwestycyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A.,
   d) osoba fizyczna, która bezpośrednio uczestniczy w świadczeniu usług maklerskich na rzecz Domu Maklerskiego BOŚ S.A. lub jej Agenta na mocy umowy outsourcingowej w związku z wykonywanymi przez Dom Maklerski BOŚ S.A. usługami maklerskimi i działalnością inwestycyjną;

3. Środki organizacyjne i wewnętrzne regulacje, służące do zapobiegania konfliktowi interesów

Dom Maklerski BOŚ S.A. wykorzystuje wewnętrzne środki służące zapobieganiu powstawaniu potencjalnych Konfliktów Interesów oraz aktywnemu zarządzaniu rzeczywistymi Konfliktami Interesów, obejmujące m.in. wydzielenie jednostek w ramach struktury organizacyjnej, niezależność Osób Zaangażowanych oraz ich przełożonych w ramach wykonywanych funkcji, zasady przepływu informacji oraz bariery informacyjne, kontrolę wewnętrzną, zarządzanie ryzykiem, programy szkoleniowe. Wykorzystywane wewnętrzne środki wdrożone w Domu Maklerskim BOŚ S.A. są opisane w Regulaminie Zarządzania Konfliktami Interesów

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Procedury oraz środki zapewniające zapobieganie wymianie informacji lub kontrolowanie takiej wymiany między Osobami Zaangażowanymi, które uczestniczą w działalności związanej z ryzykiem wystąpienia Konfliktu Interesów, w przypadku gdy taka wymiana informacji może zaszkodzić interesom jednego lub kilku Klientów to:

1) Regulamin ochrony przepływu informacji poufnych i stanowiących tajemnicę zawodową w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) Regulamin inwestowania na własny rachunek przez osoby zaangażowane w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
3) Regulamin inwestowania w towary giełdowe przez osoby powiązane z Domem Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A. na rachunek własny lub na rachunek osoby bliskiej oraz ochrony przepływu informacji poufnych i stanowiących tajemnicę zawodową,
4) Rejestr zawieranych przez Osoby Zaangażowane Transakcji Osobistych oraz rejestr udzielonych zgód.

Dom Maklerski BOŚ S.A. wdrożył środki zapewniające oddzielny nadzór nad Osobami Zaangażowanymi, które w ramach swoich podstawowych zadań prowadzą działalność w imieniu lub świadczą usługi na rzecz Klientów, których interesy mogą ze sobą kolidować, lub którzy w inny sposób reprezentują różne, potencjalnie sprzeczne interesy (w tym interesy Domu Maklerskiego) (chińskie mury). Wprowadzone rozwiązania organizacyjne mają na celu zapewnienie niezależności wykonywania czynności w ramach świadczenia usług.

Dom Maklerski BOŚ S.A. wdrożył następujące procedury i środki pozwalające wyeliminować lub ograniczyć niepożądany wpływ jakichkolwiek osób na sposób wykonywania usług lub działań inwestycyjnych i dodatkowych przez Osobę Zaangażowaną:

1) Polityka identyfikacji i przekazywania informacji o opłatach, prowizjach i świadczeniach niepieniężnych przyjmowanych i przekazywanych w Domu maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz zasad informowania Klientów,
2) Regulamin kontroli funkcjonalnej sprawowanej przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. nie istnieje żadne powiązanie pomiędzy wysokością wynagrodzeń Osób Zaangażowanych, które wykonują głównie jeden typ działalności oraz wysokością wynagrodzeń innych Osób Zaangażowanych, które wykonują głównie inny typ działalności lub wysokością dochodów generowanych przez takie inne Osoby Zaangażowane, gdy w związku z tymi dwoma rodzajami działalności może powstać Konflikt Interesów.

Dom Maklerski BOŚ S.A. wdrożył środki pozwalające wyeliminować lub ograniczyć równoczesne bądź następujące po sobie przypadki uczestniczenia Osoby Zaangażowanej w usługach lub działaniach inwestycyjnych lub dodatkowych, gdy uczestnictwo takie może negatywnie wpłynąć na możliwość właściwego zarządzania Konfliktami Interesów.

Inne środki i procedury przyjęte z uwzględnieniem postanowień Regulaminu zarządzania konfliktami interesów w Domu Maklerskim BOŚ S.A. w celu zapobiegania powstawaniu Konfliktów Interesów zostały zawarte w poniższych procedurach:

1) Regulamin organizacyjny Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A.,
2) Regulamin nadzoru zgodności działalności z prawem w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
3) Regulamin wymiany walutowej w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
4) Regulamin bezpieczeństwa systemów informatycznych w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
5) Regulamin bezpieczeństwa informacji w Domu Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.,
6) Regulamin przeciwdziałania oraz ujawniania przypadków manipulacji instrumentami finansowymi oraz towarami giełdowymi w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.;
7) Polityka alokacji związana z rekomendacją w sprawie ceny i przydziału,
8) Zasady organizowania i zarządzania fizyczną kontrolą dostępu do pomieszczeń Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A.,
9) Zasady zarządzania uprawnieniami, stanowiące załącznik do Regulaminu bezpieczeństwa systemów informatycznych w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
10) Polityka przeciwdziałania misselingowi (chybionej sprzedaży),
11) Polityka zarządzania produktem w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.,
12) Inne procedury wewnętrzne Domu Maklerskiego.

4. Zarządzanie powstałym konfliktem interesów

W przypadku, gdy mimo stosowania wyżej wymienionych procedur w trakcie świadczenia usługi powstał konflikt interesów, a w świetle najlepszej wiedzy Domu Maklerskiego BOŚ S.A. przyjęte przez niego środki w celu zarządzania konfliktem interesów nie są wystarczające Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje odpowiednią informację Klientowi i powstrzymuje się od świadczenia usługi maklerskiej do czasu otrzymania wyraźnego oświadczenia Klienta o kontynuacji lub rozwiązaniu umowy.
Ujawnienie Konfliktu Interesów, stanowi środek ostateczny stosowany wyłącznie w przypadku, gdy skuteczne rozwiązania organizacyjne i administracyjne wprowadzone przez Dom Maklerski BOŚ S.A. w celu zapobiegania Konfliktom Interesów lub zarządzania nimi nie są wystarczające w celu zapewnienia z należytą pewnością, aby ryzyko szkody dla interesów Klienta nie występowało.

5. Informacje uzupełniające

1) Na życzenie Klienta Dom Maklerski BOŚ S.A. przekaże przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A., dodatkowe informacje na temat Regulaminu zarządzania konfliktami interesów w Domu Maklerskiego BOŚ S.A.
2) Niniejsza informacja stanowi informację, o której mowa w art. 47 ust. 1 lit. h) Rozporządzenia 2017/565.

Polityka obowiązuje od dnia 4 lutego 2022 r.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

INFORMACJA O POLITYCE WYKONYWANIA ZLECEŃ I DZIAŁANIA W NAJLEPIEJ POJĘTYM INTERESIE KLIENTA W DOMU MAKLERSKIM BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Dom Maklerski BOŚ S.A. realizuje „Politykę wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.", która określa szczegółowe zasady postępowania w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w związku z wykonywaniem zlecenia.

Polityka stosowana jest w związku ze zleceniami realizowanymi w ramach usługi maklerskiej:
1) przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
2) wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
3) zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych,
4) zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych i/lub instrumentów bazowych instrumentów pochodnych.

Polityka ma zastosowanie do Klientów detalicznych, w tym Klientów detalicznych posiadających status klientów doświadczonych w przypadku kontraktów różnic kursowych (CFD), jak i do Klientów profesjonalnych. Polityka nie ma zastosowania do uprawnionych kontrahentów.

Wszystkie działania podejmowane przez Dom Maklerski BOŚ S.A. określone w Polityce nie gwarantują, że zlecenie Klienta zostanie wykonane z najlepszym dla Klienta skutkiem w każdym przypadku i w każdych okolicznościach.

Obowiązku podejmowania wystarczających działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta, nie należy traktować jako zobowiązania Domu Maklerskiego BOŚ S.A. do uwzględnienia wszelkich dostępnych systemów wykonywania zleceń.

II. CZYNNIKI UWZGLĘDNIANE PRZEZ DOM MAKLERSKI BOŚ S.A. PRZY WYKONYWANIU ZLECEŃ I DZIAŁANIU W NAJLEPIEJ POJĘTYM INTERESIE KLIENTA

Dom Maklerski BOŚ S.A. przy wyborze systemu wykonania (miejsca wykonania) w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w związku z wykonaniem zlecenia, bierze pod uwagę następujące czynniki:
1) cena instrumentu finansowego lub instrumentu bazowego instrumentu pochodnego,
2) koszty związane z wykonaniem zlecenia,
3) czas zawarcia transakcji,
4) prawdopodobieństwo zawarcia transakcji,
5) prawdopodobieństwo rozliczenia transakcji,
6) wielkość zlecenia,
7) charakter zlecenia lub inne aspekty mające istotny wpływ na wykonanie zlecenia.

Z zastrzeżeniem zdania następnego w ramach świadczenia usługi wykonywania zleceń Dom Maklerski BOŚ S.A. nie świadczy usługi wykonywania zleceń łączonych ze zleceniami własnymi lub zleceniami innych Klientów. W ramach świadczenia usługi wykonywania zleceń na rzecz Klientów Profesjonalnych Dom Maklerski BOŚ S.A. może łączyć zlecenia Klienta Profesjonalnego z jednym lub kilkoma zleceniami innych Klientów Profesjonalnych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. W przypadku gdy zlecenie połączone zgodnie ze zdaniem drugim zostało wykonane częściowo Dom Maklerski BOŚ S.A. alokuje wynikające stąd transakcje zgodnie z dyspozycją każdorazowo ustaloną z Klientami.

Dom Maklerski BOŚ S.A. może zrealizować zlecenie Klienta, zawierając transakcję poza rynkiem regulowanym lub alternatywnym systemem obrotu lub OTF, o ile będzie to przewidywała umowa świadczenia usług maklerskich, zawierana z Klientem a zlecenie zostanie wykonane na warunkach uzgodnionych z Klientem. W przypadku realizacji transakcji zgodnie ze zdaniem powyżej mogą wystąpić dodatkowe ryzyka po stronie Klienta takie jak ryzyko, iż cena w transakcji będzie odbiegała od ceny rynkowej lub ryzyko związane z rozliczeniem między stronami lub ryzyko podatkowe. Na wniosek Klienta Dom Maklerski BOŚ S.A. przekaże dodatkowe informacje na temat konsekwencji takiego sposobu wykonania transakcji.

Dom Maklerski BOŚ S.A. może zrealizować zlecenie Klienta, zawierając transakcję na rachunek własny, o ile Klient wyraził na to zgodę, a zlecenie zostanie wykonane na warunkach nie gorszych niż w innych systemach wykonania zleceń, przy czym ostatni wymóg nie musi być spełniony, jeżeli Klient zażądał realizacji zlecenia na własny rachunek Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Dom Maklerski BOŚ S.A. zastrzega sobie prawo odmowy realizacji transakcji w powyższy sposób. Powyższe stosuje się odpowiednio do transakcji zawieranych za pośrednictwem brokera zagranicznego.

III. KRYTERIA REALIZACJI ZLECENIA

1. Dom Maklerski BOŚ S.A. realizuje zlecenia Klientów, które mają określone takie warunki zlecenia jak:
   a) dane ustalone z Klientem, umożliwiające jednoznaczną identyfikację Klienta,
   b) datę i czas wystawienia,
   c) rodzaj i liczbę instrumentów finansowych lub instrumentów bazowych instrumentów pochodnych będących przedmiotem zlecenia,
   d) przedmiot zlecenia,

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

e) określenie ceny, przy czym możliwe jest, w zależności od zawartej umowy świadczenia usług maklerskich i/lub właściwego regulaminu świadczenia usług maklerskich, złożenie m.in. następujących rodzajów zleceń: po cenie wg aktualnej najlepszej oferty przeciwnej do zlecenia Klienta (po każdej cenie), stop loss i stop limit,
f) oznaczenie terminu ważności zlecenia, przy czym nieoznaczenie terminu oznacza zlecenie ważne do końca sesji,
g) oznaczenia systemu wykonania zleceń.

2. W przypadku braku poszczególnych warunków zlecenia Klienta, Dom Maklerski BOŚ S.A. wykonuje zlecenie w sposób następujący:
   a) w przypadku braku danych koniecznych do wykonania lub przekazania zlecenia, Dom Maklerski BOŚ S.A. zlecenie odrzuca, chyba że jest w stanie w sposób niewątpliwy powyższe dane niezwłocznie uzupełnić;
   b) w przypadku braku oznaczenia ilości instrumentów finansowych będących przedmiotem zlecenia Klienta, Dom Maklerski BOŚ S.A. zlecenie odrzuca; oznaczenie ilości instrumentów finansowych może nastąpić w sposób pośredni;
   c) w przypadku braku oznaczenia ceny przez Klienta, Dom Maklerski BOŚ S.A. wykonuje zlecenie Klienta po cenie wg aktualnej najlepszej oferty przeciwnej do zlecenia Klienta;
   d) w przypadku braku oznaczenia systemu wykonania zleceń, Dom Maklerski BOŚ S.A. wykonuje zlecenie w systemie wykonania zleceń, w którym instrument finansowy jest przedmiotem obrotu, z zastrzeżeniem pkt 4),

   o ile właściwa umowa świadczenia usług maklerskich nie stanowi inaczej, bądź z okoliczności złożenia zlecenia nie wynika co innego. Dom Maklerski BOŚ S.A. może ograniczyć możliwość składania zleceń z niepełną ilością warunków do określonych systemów.

3. Dom Maklerski BOŚ S.A. podczas realizacji zlecenia bierze pod uwagę w szczególności następujące kryteria:
   a) charakterystykę Klienta w tym kategorię, do której należy Klient – Klient detaliczny, Klient profesjonalny,
   b) charakterystykę zlecenia (określenie ceny, przy czym możliwe jest w zależności od zawartej umowy świadczenia usług maklerskich i/lub właściwego regulaminu świadczenia usług maklerskich złożenie m.in. następujących rodzajów zleceń: po cenie wg aktualnej najlepszej oferty przeciwnej do zlecenia Klienta (po każdej cenie), stop loss i stop limit) w tym fakt, że zlecenie dotyczy transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych,
   c) cechy instrumentu finansowego lub instrumentu bazowego instrumentu pochodnego będącego przedmiotem zlecenia,
   d) wskazanie systemu wykonania zleceń, do których można skierować dane zlecenie.

4. Klient zobligowany jest w zleceniu, do określenia systemu wykonania zleceń. Za zgodą Domu Maklerskiego BOŚ S.A., zlecenie może nie określać systemu wykonania zleceń. W takich przypadkach, jeżeli instrument finansowy lub instrument bazowy instrumentu pochodnego jest przedmiotem obrotu w więcej niż jednym systemie wykonania zleceń, a Dom Maklerski BOŚ S.A. realizuje zlecenia na co najmniej dwóch z tych systemów wykonania zleceń, Dom Maklerski BOŚ S.A.:
   a) jeżeli działa za pośrednictwem innego przedsiębiorstwa inwestycyjnego, przekazuje zlecenie do wykonania temu przedsiębiorstwu, o ile Dom Maklerski BOŚ S.A. nie działa bezpośrednio na żadnym z tych systemów wykonania zleceń,
   b) jeżeli działa bezpośrednio co najmniej na jednym systemie wykonania zleceń:
      - Ustala system wykonania zleceń z najniższą ceną w przypadku zleceń kupna oraz najwyższą dla zleceń sprzedaży,
      - Ustala system wykonania zleceń z najniższymi kosztami realizacji zlecenia,
      - Ustala system wykonania zleceń, na którym zlecenie zostanie zrealizowane i rozliczone w najkrótszym czasie,
      - Ustala system wykonania zleceń z największym prawdopodobieństwem realizacji zlecenia z uwagi na wielkość obrotu w tym systemie wykonania zleceń, ilość instrumentów finansowych lub instrumentów bazowych instrumentów pochodnych będących przedmiotem zlecenia oraz charakter zlecenia,
      - Ustala system wykonania zleceń z największym prawdopodobieństwem rozliczenia transakcji zawartej na podstawie zlecenia,
      - Analizuje czynniki jakościowe takie jak systemy rozliczeniowe, automatyczne mechanizmy zawieszenia obrotu, zaplanowane działania oraz wszelkie inne odpowiednie aspekty,

   a następnie po dokonaniu analizy zgodnie z ppkt a i b niniejszego punktu, a także biorąc pod uwagę kryteria realizacji zlecenia określone w pkt 1, Dom Maklerski BOŚ S.A. wystawia zlecenie brokerskie w odpowiednim systemie wykonywania zleceń lub przekazuje zlecenie Klienta do wykonania odpowiedniemu przedsiębiorstwu inwestycyjnemu, wskazując system wykonania zleceń, na którym ma być wykonane – w przypadku gdy Dom Maklerski BOŚ S.A. nie działa bezpośrednio na tym systemie wykonania zleceń.

IV. OPIS RANGI JAKĄ DOM MAKLERSKI BOŚ S.A. PRZYKŁADA DO POSZCZEGÓLNYCH CZYNNIKÓW WYKONANIA ZLECENIA ORAZ PROCESU, ZA POMOCĄ KTÓREGO DOM MAKLERSKI BOŚ S.A. OKREŚLA RANGĘ CZYNNIKÓW NAJLEPSZEGO WYKONANIA ZLECENIA

1. Dom Maklerski BOŚ S.A. dokonując wyboru systemu wykonania zleceń, na którym będzie realizował zlecenia Klienta, kieruje się najlepszą ceną i najniższymi kosztami dla Klienta, pod warunkiem, że dany system wykonania pozwala zrealizować zlecenie w całości lub w znacznym zakresie.
2. Jeżeli mimo najlepszej ceny i najniższych kosztów w danym systemie wykonania zleceń nie można zrealizować zlecenia w całości lub w znacznym zakresie, Dom Maklerski BOŚ S.A. kieruje zlecenie do systemu wykonania zleceń, na którym taka realizacja jest możliwa o ile cena i koszty w tym systemie wykonania zleceń nie odbiegają znacząco od tych ustalonych jako najkorzystniejsze dla Klienta. Jeżeli i ten warunek nie jest spełniony Dom Maklerski BOŚ S.A. kieruje zlecenie do systemu wykonania zleceń z najlepszą ceną i najniższymi kosztami w przypadku zleceń Klientów detalicznych, a w przypadku zleceń Klientów profesjonalnych kieruje je do systemu wykonania zleceń z największym prawdopodobieństwem realizacji zlecenia.
3. W przypadku gdy najlepsza cena i najniższe koszty określone są dla różnych systemach wykonania zleceń, decydujące znaczenie Dom Maklerski BOŚ S.A. przyznaje kosztom w stosunku do zleceń Klientów detalicznych, a prawdopodobieństwu realizacji zlecenia w stosunku do zleceń Klientów profesjonalnych.
4. Jeżeli ustalone dla różnych systemów wykonania zleceń koszty, zgodnie z pkt 3 dla Klientów detalicznych nie różnią się znacząco od siebie, o wyborze sytemu wykonania zleceń decyduje cena, a następnie prawdopodobieństwo realizacji zlecenia i koszty, oraz – w dalszej kolejności – czas realizacji zlecenia i prawdopodobieństwo rozliczenia.
5. Jeżeli ustalone dla różnych systemów wykonania zleceń prawdopodobieństwo realizacji transakcji, zgodnie z pkt 3 dla Klientów profesjonalnych nie różnią się znacząco od siebie, o wyborze sytemu wykonania zleceń decyduje cena, a następnie

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

prawdopodobieństwo realizacji zlecenia i koszty, oraz – w dalszej kolejności – czas realizacji zlecenia i prawdopodobieństwo rozliczenia.

Całkowita kwota kosztów ponoszonych przez Klienta detalicznego obejmuje cenę instrumentu finansowego oraz koszty związane z realizacją zlecenia. Opłaty i prowizje związane z usługami maklerskimi świadczonymi przez Dom Maklerski BOŚ S.A. zawarte są w tabelach opłat i prowizji związanych z daną usługą maklerską świadczoną przez Dom Maklerski BOŚ S.A. Koszty ponoszone przez Klienta i uwzględnione w opłatach i prowizjach płatnych na rzecz Domu Maklerskiego BOŚ S.A. zostały wskazane w Tabeli opłat i prowizji przekazywanych i otrzymywanych przez Dom Maklerski BOŚ S.A. będącej Załącznikiem nr 1 do Szczegółowych informacji dotyczących Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A. Dom Maklerski BOŚ S.A. ujawnia Klientom na trwałym nośniku informacji przed zawarciem umowy świadczenia usług maklerskich informacje o kosztach i opłatach jakie wiążą się ze świadczoną usługą maklerską (informacja ex ante o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem usług maklerskich). Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje klientowi na trwałym nośniku informacji roczną informację o wszystkich kosztach i opłatach poniesionych przez Klienta w związku z posiadanymi instrumentami finansowymi jak i świadczoną usługą maklerską (informacja ex post o kosztach i opłatach związanych ze świadczeniem usług maklerskich). Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje takie informacje po zakończeniu danego roku kalendarzowego. Wraz z informacją o kosztach Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje również ilustrację przedstawiającą wpływ całkowitych kosztów i opłat na zwrot z inwestycji. W przypadku zlecenia Klienta detalicznego najlepszy wynik określa się w ujęciu ogólnym przy zastosowaniu ceny instrumentu finansowego lub instrumentu bazowego instrumentu pochodnego i kosztów związanych z wykonaniem zlecenia obejmujących wszelkie koszty ponoszone przez Klienta bezpośrednio w związku z wykonaniem danego zlecenia, w tym opłaty pobierane przez system wykonania zleceń, opłaty z tytułu rozrachunku i rozliczenia transakcji oraz wszelkie inne opłaty związane z wykonaniem zlecenia.

V. LISTA SYSTEMÓW WYKONANIA ZLECEŃ

Poniższa informacja zawiera listę systemów wykonania zleceń, do których Dom Maklerski BOŚ S.A. ma duże zaufanie, jako do systemów pozwalających konsekwentnie wypełniać obowiązek podejmowania wszelkich uzasadnionych działań w celu uzyskania możliwe najlepszego wyniku przy wykonywaniu zleceń Klienta.

Systemem wykonania zleceń dla:

1. Instrumentów udziałowych:

a) Akcje notowane na Rynku regulowanym giełdowy - Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (dalej GPW):
   - GPW;

b) Akcje notowane w Alternatywny system obrotu - NewConnect prowadzony przez GPW:
   - Alternatywny System Obrotu – NewConnect prowadzony przez GPW

c) Akcje, na których Dom Maklerski BOŚ S.A. realizuje zlecenia za pośrednictwem KBC Securities NV
   - NYSE, NYSE MKT, NASDAQ, LONDON SE, Deutsche Börse (Frankfurt), Euronext Amsterdam, Euronext Bruksela, Euronext Paryż, Toronto Stock Exchange, Six Swiss Exchange

a) Instrumentów dłużnych – Obligacje:
   - GPW (rynek regulowany Catalyst i alternatywny system obrotu Catalyst prowadzony przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.),
   - Dom Maklerski BOŚ S.A. dla obligacji zakupionych na rynku międzybankowym.

2. Instrumentów pochodnych na stopę procentową:
   - GPW,
3. Walutowych instrumentów pochodnych:
   - GPW,
4. Instrumentów pochodnych na akcje:
   - GPW,
5. Kontraktów różnic kursowych:
   - Dom Maklerski BOŚ S.A.,
6. Produktów będących przedmiotem obrotu giełdowego (fundusze inwestycyjne typu ETF, giełdowe papiery wartościowe i towary będące przedmiotem obrotu giełdowego)
   - GPW,
   - NYSE, NYSE MKT, NASDAQ, LONDON SE, Deutsche Börse (Frankfurt), Euronext Amsterdam, Euronext Bruksela, Euronext Paryż, Toronto Stock Exchange, Six Swiss Exchange,
7. Uprawnień do emisji:
   - Towarowa Giełda Energii S.A.,
8. Innych instrumentów:
   - GPW.

Dom Maklerski BOŚ S.A. wykonuje zlecenia w systemach wykonywania zleceń lub przyjmuje i przekazuje do systemu wykonania zleceń zgodnie z właściwym dla danej usługi regulaminem świadczenia usług.

Dom Maklerski BOŚ S.A. wykonuje zlecenia Klienta, zawierając transakcję na rachunek Klienta na rynku, na którym działa bezpośrednio. Zlecenia Klienta na akcje i tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania na rynku NYSE, NYSE MKT, NASDAQ, LONDON SE, Deutsche Börse (Frankfurt), Euronext Amsterdam, Euronext Bruksela, Euronext Paryż, Toronto Stock Exchange, Six Swiss Exchange, na których Dom Maklerski BOŚ S.A. nie działa bezpośrednio realizowane są za pośrednictwem brokera zagranicznego – to jest firmę KBC Securities NV. W przypadku zmiany podmiotu, za pośrednictwem którego będzie świadczona usługa na rynku zagranicznym bądź podpisania dodatkowej umowy z innym podmiotem na świadczenie usług na rynku zagranicznym, Dom Maklerski BOŚ S.A. poinformuje Klienta o powyższym w Zarządzeniu Dyrektora DM.

Dom Maklerski BOŚ S.A. wykonuje zlecenia Klienta Profesjonalnego, dla którego nie prowadzi rachunku inwestycyjnego, zawierając transakcję na rachunek Klienta Profesjonalnego na rynku, na którym działa bezpośrednio. Zlecenia Klienta Profesjonalnego na akcje i tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania na rynku wskazanym w umowie zawartej z Klientem Profesjonalnym, dla którego nie prowadzi rachunku inwestycyjnego, na którym Dom Maklerski BOŚ S.A. nie działa bezpośrednio realizowane są za pośrednictwem brokera zagranicznego – to jest firmę KBC Securities NV.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Dane dotyczące jakości wykonania zleceń publikowane są na stronie internetowej Domu Maklerskiego BOS S.A. **https://bossa.pl/oferta/dokumenty.**

VI. ZASADY DZIAŁANIA W NAJLEPIEJ POJĘTYM INTERESIE KLIENTA PRZY ZARZĄDZANIU PORTFELEM ORAZ PRZYJMOWANIU I PRZEKAZYWANIU ZLECEŃ

Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje przyjęte zlecenia nabycia lub zbycia tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania niebędących przedmiotem obrotu giełdowego (w szczególności jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych) do podmiotu, który emituje lub wystawia tytuły uczestnictwa. W przypadku jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych niebędących przedmiotem obrotu giełdowego jest to właściwy fundusz inwestycyjny.

Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje przyjęte zlecenia nabycia instrumentów finansowych na rynku pierwotnym do emitenta instrumentu finansowego, wystawcy instrumentu finansowego lub sprzedającego taki instrument.

Zlecenia w ramach usługi zarządzania portfelem w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych i/lub instrumentów bazowych instrumentów pochodnych wykonywane są przez Dom Maklerski BOŚ S.A. na zasadach opisanych w punkcie V powyżej.

VII. OSTRZEŻENIE:

Dom Maklerski BOŚ S.A. ostrzega, że wszelkiego rodzaju konkretne dyspozycje ze strony Klienta mogą uniemożliwić Domowi Maklerskiemu BOŚ S.A. podjęcie kroków, które zostały opracowane i wdrożone w ramach Polityki wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A., w celu uzyskania możliwie najlepszego wyniku przy wykonywaniu takich zleceń w odniesieniu do elementów, których wspomniane dyspozycje dotyczą. Jeżeli Klient w dyspozycji udzielił szczegółowych wskazówek obejmujących jedną cześć lub jeden aspekt zlecenia, to w odniesieniu do pozostałych jego części lub aspektów Dom Maklerski BOŚ S.A. realizuje Politykę wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A.

VII. POSTANOWIENIA KONCOWE

1) Klient przed zawarciem umowy świadczenia usługi maklerskiej wyraża zgodę na stosowanie Polityki wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w Domu Maklerskim Banku Ochrony Środowiska S.A. (dalej Polityka).
2) Dom Maklerski BOŚ S.A. informuje Klienta o istotnych zmianach Polityki, o ile istotna zmiana dotyczy usług świadczonych na rzecz Klienta w terminie umożliwiającym wypowiedzenie umowy świadczenia usługi maklerskiej. Istotną zmianą jest znaczące zdarzenie, które może wpływać na parametry najlepszego wykonania, takie jak koszty, cena, czas zawarcia transakcji, prawdopodobieństwo wykonania oraz rozliczenia, wielkość, charakter lub wszelkiego rodzaju inne aspekty dotyczące wykonywania zlecenia.
3) Informacje, o których mowa w pkt 1 i 2 Dom Maklerski BOŚ S.A. przekazuje Klientowi przy użyciu trwałego nośnika informacji lub za pośrednictwem strony internetowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A.
4) Dom Maklerski BOŚ S.A. uznaje złożenie zlecenia przez Klienta po przedstawieniu informacji, o których mowa w pkt 2 za zgodę Klienta na stosowanie Polityki w nowym brzmieniu.

Polityka obowiązuje od dnia 1 maja 2020 r.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

OGÓLNY OPIS ISTOTY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INWESTOWANIEM W INSTRUMENTY FINANSOWE

I. RYZYKO INWESTYCYJNE

Główne ryzyka związane z inwestowaniem w instrumenty finansowe to ryzyko niekorzystnych zmian cen (spadek wartości inwestycji) połączone z ryzykiem płynności obrotu (brak możliwości zamknięcia pozycji/zakończenia inwestycji przy/bez ponoszenia strat).

Ryzyko inwestycyjne wzrasta w przypadku inwestowania z wykorzystaniem dźwigni finansowej.

Zmienność cen to statystyczna miara ryzyka instrumentu, obliczana jako wielkość odchyleń kursów instrumentów do wartości średniej w danym okresie czasu. Duża zmienność oznacza duże wahania kursu instrumentu w danym okresie, co pociąga za sobą duże zmiany wartości instrumentu (wartości inwestycji). Głównym czynnikiem determinującym zmienność instrumentu jest płynność obrotu - niższa płynność oznacza wyższą zmienność cen i wyższe ryzyko. Dźwignia finansowa to stosunek wartości aktywów inwestora do jego kapitałów własnych, występuje gdy wartość środków własnych przeznaczonych na nabycie danych aktywów jest niższa od wartości nabywanych aktywów. Dźwignia finansowa może występować jako cecha instrumentu finansowego wbudowana w jego konstrukcję (derywaty) lub powstawać w następstwie finansowania inwestycji środkami pochodzącymi z kredytu, lub dokonywania transakcji z odroczonym terminem pełnej płatności.

Ryzyko inwestycyjne wzrasta w przypadku realizowania przez Klienta ttransakcji z wykorzystaniem funkcji umożliwiających handel zautomatyzowany w związku z ryzykiem:

1) Błędnego zaprogramowania systemu służącego do automatycznego zawierania transakcji, co może spowodować poniesienie dużych strat;
2) Generowania przez system do handlu zautomatyzowanego większej liczby transakcji niż gdyby Klient samodzielnie zawierał transakcje, co może podwyższyć koszty związane z realizacją tych transakcji, a także zablokować możliwość składania zleceń przy użyciu funkcji umożliwiających handel zautomatyzowany;
3) Niepoprawnego działania systemu do handlu zautomatyzowanego, w szczególności w przypadku niestandardowych warunków rynkowych, co może spowodować, że oczekiwany wynik będzie się różnić od wyniku otrzymanego;
4) Możliwości samodzielnego wygenerowania zlecenia kupna/sprzedaży przez system do handlu zautomatyzowanego bez dodatkowego informowania o tym właściciela rachunku i bez jego zgody na realizację danej transakcji,
5) Niewykonania lub wykonania z opóźnieniem, niewygenerowania lub błędnego wygenerowania zleceń i/lub transakcji bez wiedzy i zgody właściciela rachunku, w szczególności w przypadku awarii łączy, systemu do handlu zautomatyzowanego lub komputera Klienta,
6) Poniesienia dużej straty w przypadku zmiany warunków rynkowych, co wynika z tego że funkcje umożliwiające handel zautomatyzowany mogą nie dostosowywać się do zmiany warunków rynkowych i mogą nie reagować na nietypowe zdarzenia.
7) Podjęcia niekorzystnych decyzji inwestycyjnych, które będą skutkiem zmęczenia fizycznego lub psychicznego lub rosnących oczekiwań inwestora w przypadku systemów do handlu zautomatyzowanego, w których niezbędny jest udział inwestora.

II. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH

Przedstawione opisy instrumentów finansowych przygotowane są dla klientów detalicznych. Klienci detaliczni podlegają najszerszej ochronie, która polega m.in. na przekazywaniu informacji o instrumentach finansowych i usługach maklerskich, a zwłaszcza o związanym z nimi ryzyku. Niezależnie od faktu, iż klienci profesjonalni i uprawnieni kontrahenci podlegają mniejszej ochronie niż Klienci detaliczni (ponieważ zakłada się, iż posiadają wystarczającą wiedzę i doświadczenie w zakresie inwestycji), poniższe opisy przeznaczone są także dla tych grup klientów.

1. Obligacje

Obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Przez papiery wartościowe emitowane w serii rozumie się papiery wartościowe reprezentujące prawa majątkowe podzielone na określoną liczbę równych jednostek. Świadczenie może mieć charakter pieniężny lub niepieniężny. W przypadku obligacji występuje kilka rodzajów cen. Cena nominalna to wartość, od jakiej naliczane są należne odsetki i równocześnie jest to cena po jakiej emitent wykupi obligacje po upływie czasu ich zapadalności. Cena emisyjna to cena, po jakiej kupuje się obligacje bezpośrednio od emitenta. W zależności od tego, jak emitent ocenia szanse powodzenia emisji, może być ona niższa lub wyższa od ceny nominalnej. Gdy emisja zostanie zakończona, obligacje mogą być przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, np. na giełdzie. Wówczas ich cenę ustala już nie emitent, ale relacja między popytem i podażą, czyli po prostu rynek. Mamy wówczas do czynienia z ceną rynkową. Jednak wbrew pozorom, nie jest to cena, którą płaci się w momencie kupna obligacji na giełdzie. Rzeczywista kwota po jakiej dokonuje się transakcji musi być powiększona o już narosłe odsetki. Mówi się wówczas o cenie rozliczeniowej.

Wśród obligacji wyróżnia się następujące podstawowe typy obligacji:

1) Obligacje emitowane przez Skarb Państwa

Charakterystyka

Obligacje Skarbu Państwa – obligacje emitowane przez Skarb Państwa.

Podstawowe parametry charakteryzujące obligacje:

Wartość nominalna, cena emisyjna, zasady naliczania odsetek, termin wykupu, terminy płatności odsetek.

Czynniki ryzyka

a) Ryzyko kredytowe (wypłacalności emitenta)-ryzyko nie dotrzymania przez emitenta warunków emisji obligacji, nie wypłacenia w terminie należnych odsetek lub nie spłacenia kapitału.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

b) Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość ceny obligacji na zmiany stóp procentowych. Wzrosty stóp procentowych powoduje spadek cen obligacji o stałym oprocentowaniu i obligacji dyskontowych.
c) Ryzyko płynności – ograniczona możliwość sprzedaży obligacji na rynku bez utraty wartości (negatywnego wpływu na cenę).

Obligacje Skarbu Państwa są uznawane za papiery obciążone najniższym ryzykiem inwestycyjnym. Zakłada się, że ryzyko niewypłacalności emitenta to jest Skarbu Państwa jest niewielkie. W przypadku obligacji Skarbu Państwa, w normalnych warunkach rynkowych, główne ryzyka wpływające na wartość inwestycji to ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko płynności.

Dźwignia finansowa

Tyko w przypadku nabywania obligacji z wykorzystaniem środków z kredytu, występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne. Ponadto powstają zobowiązania finansowe z tytułu kredytu (odsetki, kapitał).

Zmienność cen instrumentu

Obligacje Skarbu Państwa, w normalnych warunkach rynkowych, charakteryzuje duża płynność i niewielka zmienność notowań.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Główny wpływ na ryzyko inwestycyjne dotyczące obligacji Skarbu Państwa dotyczy zmiany stóp procentowych. W przypadku obligacji o stałym oprocentowaniu i obligacji dyskontowych wzrost stóp procentowych prowadzi do spadku ceny obligacji, natomiast spadek stóp procentowych powoduje wzrost ceny obligacji. W przypadku obligacji o zmiennym oprocentowaniu spadek stóp procentowych powoduje niższe wpływy z odsetek, natomiast wzrost stóp procentowych przekłada się na wyższe wpływy z tytułu oprocentowania obligacji.

Wariant pozytywny – w przypadku przetrzymania obligacji do momentu wykupu, emitent spłaca wszystkie należne odsetki wraz z kapitałem, w związku z czym stopa zwrotu inwestora jest równa stopie zwrotu do wykupu. W przypadku inwestycji krótszej niż okres do wykupu, zdarzeniami zwiększającymi stopę zwrotu osiąganą przez inwestora posiadającego obligacje jest spadek stóp procentowych lub też przedwczesne wykupienie obligacji przez emitenta z premią dla inwestora.

Wariant negatywny – w przypadku niewypłacalności emitenta istnieje możliwość nie dotrzymania przez niego warunków emisji obligacji, a tym samym nie wypłacenia inwestorowi należnych odsetek lub nie spłacenia kapitału, w związku z czym istnieje możliwość straty całości zainwestowanego kapitału. Jest to tzw. ryzyko kredytowe.

Stopa zwrotu osiągnięta z inwestycji w obligacje związana jest przede wszystkim z ryzykiem stopy procentowej – wrażliwością ceny obligacji na zmiany stóp procentowych.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji może nastąpić w przypadku braku płynności rynku dla danej obligacji (brak aktywności transakcyjnej dla danego instrumentu), w szczególności w przypadku obligacji nie będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym.

2)Obligacje innych emitentów niż Skarb Państwa

Charakterystyka

Obligacje komunalne - mogą być emitowane przez gminy, powiaty, województwa, a także związki tych jednostek oraz miasto stołeczne Warszawa.

Obligacje komercyjne - to obligacje emitowane przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, posiadające osobowość prawną, a także spółki komandytowo-akcyjne.

Podstawowe parametry charakteryzujące obligacje

Wartość nominalna, cena emisyjna, zasady naliczania odsetek, termin wykupu.

Czynniki ryzyka

b) Ryzyko kredytowe emitenta - ryzyko nie dotrzymania przez emitenta warunków umowy, ryzyko nie zapłacenia odsetek lub nie spłacenia kapitału w określonym terminie.
c) Ryzyko stopy procentowej - wrażliwość ceny obligacji na zmiany stóp procentowych. Wzrost stóp procentowych powoduje spadek cen obligacji o stałym oprocentowaniu i obligacji dyskontowych.
d) Ryzyko płynności – możliwość sprzedaży obligacji na rynku bez utraty wartości (negatywnego wpływu na cenę).
e) Ryzyko walutowe – w przypadku inwestycji w obcej walucie możliwość poniesienia strat finansowych na skutek fluktuacji kursów walutowych.

W przypadku innych emitentów niż Skarb Państwa ryzyko kredytowe jest głównym czynnikiem ryzyka inwestycyjnego.

W przypadku obligacji niezabezpieczonych lub podporządkowanych wyemitowanych przez banki lub firmy inwestycje przeprowadzające na własny rachunek transakcje instrumentami finansowymi o terminie zapadalności dłuższym niż 7 dni występuje ryzyko związane z możliwością objęcia takich instrumentów finansowych procesem umorzenia lub konwersji w ramach przymusowej restrukturyzacji emitenta.

W przypadku objęcia obligacji podporządkowanych lub niezabezpieczonych procesem przymusowej restrukturyzacji:

- kwota pozostająca emitentowi do spłaty może być zredukowana do zera w wyniku realizacji konwersji na akcje i ich umorzenia w celu absorbcji strat emitenta,
- realizacja przeniesienia aktywów emitenta obligacji do instytucji pomostowej lub sprzedaż części jego działalności może zmniejszyć jego zdolność do spłaty zobowiązań wobec obligatariuszy,
- termin zapadalności takich obligacji oraz ich stopa procentowa mogą się zmienić, a spłaty bez zgody obligatariuszy mogą być zawieszone przez pewien czas.

W przypadku gdyby obligatariusze zostali poszkodowani w wyniku przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji ich emitenta w porównaniu do hipotetycznej sytuacji przeprowadzenia w stosunku do niego postępowania upadłościowego - obligatariusze mają prawo do odszkodowania.

Dźwignia finansowa

W przypadku nabywania obligacji z wykorzystaniem środków z kredytu, występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne. Ponadto powstają zobowiązania finansowe z tytułu kredytu (odsetki, kapitał).

Zmienność cen instrumentu

Obligacje innych podmiotów niż Skarb Państwa z uwagi na z reguły ograniczoną płynność charakteryzuje znaczna zmienność notowań.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Główny wpływ na ryzyko inwestycyjne dotyczące obligacji wyemitowanych przez podmioty inne niż Skarb Państwa dotyczy zmiany stóp procentowych (analogicznie jak w przypadku obligacji Skarbu Państwa) oraz ryzyko kredytowe emitenta. Istotny

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

wpływ na kondycję finansową emitenta, a zatem na możliwość wywiązania się prze niego z warunków emisji obligacji, może mieć pogorszenie koniunktury gospodarczej.

Wariant pozytywny – w przypadku przetrzymania obligacji do momentu wykupu, emitent spłaca wszystkie należne odsetki wraz z kapitałem, w związku z czym stopa zwrotu inwestora jest równa stopie zwrotu do wykupu. W przypadku inwestycji krótszej niż okres do wykupu, zdarzeniami zwiększającymi stopę zwrotu osiąganą przez inwestora posiadającego obligacje jest spadek stóp procentowych lub też przedwczesne wykupienie obligacji przez emitenta z premią dla inwestora, np. ze względu na dobrą kondycję finansową spółki.
Wariant negatywny – w przypadku niewypłacalności emitenta istnieje możliwość nie dotrzymania przez niego warunków umowy, a tym samym nie wypłacenia Klientowi należnych odsetek lub nie spłacenia kapitału, w związku z czym istnieje możliwość straty całości zainwestowanego kapitału. Jest to tzw. ryzyko kredytowe.
Stopa zwrotu osiągnięta z inwestycji w obligacje związana jest przede wszystkim z ryzykiem stopy procentowej – wrażliwością ceny obligacji na zmiany stóp procentowych.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji może nastąpić w przypadku braku płynności rynku dla danej obligacji (brak aktywności transakcyjnej dla danego instrumentu), w szczególności w przypadku obligacji nie będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym.

2. Akcje

Charakterystyka
Akcje są udziałowymi papierami wartościowymi dającymi posiadaczom określone prawa korporacyjne i majątkowe (np. prawo do udziału w walnym zgromadzeniu spółki, prawo do dywidendy, prawo do uczestniczenia w podziale majątku w przypadku likwidacji spółki). Spółki mogą emitować akcje zwane akcjami uprzywilejowanymi. Akcja może być uprzywilejowana, co do głosu w taki sposób, iż na jedną akcję przypadają na przykład dwa głosy na walnym zgromadzeniu. Takie akcje zwykle posiadają założyciele przedsiębiorstwa, którzy chcą zapobiec ewentualnej kontroli nad spółką. Inny rodzaj uprzywilejowania to uprzywilejowanie, co do dywidendy, oznaczające, że posiadacze takich akcji są lepiej traktowani przy podziale zysku. Akcji uprzywilejowanych nie można kupić na GPW w Warszawie. W obrocie giełdowym znajdują się tylko akcje zwykłe. Spółki notowane na rynku podstawowym na GPW muszą spełnić surowe wymogi kapitałowe, formalne i informacyjne, z których częściowo zwolnione są firmy z rynku równoległego i wolnego. Akcje małych firm notowane są w alternatywnym systemie obrotu, organizowanym przez GPW, którym jest NewConnect, Rynek ten został stworzony z myślą o małych spółkach, które ze względu na swoją wielkość, zbyt małą wiarygodność kredytową lub krótką historię działalności nie są w stanie efektywnie pozyskiwać kapitału na finansowanie swoich przedsięwzięć.
W przypadku inwestycji w zagranicznych miejscach wykonania właściwe przepisy lub regulacje obowiązujące w danym miejscu wykonania zleceń mogą określać dodatkowe uprawnienia związane z akcją lub zasady realizacji zleceń.
Czynniki ryzyka
1) Ryzyko płynności – możliwość sprzedaży dowolnego pakietu akcji bez negatywnego wpływu na cenę akcji.
2) Ryzyko zmian cen - spadek ceny poniżej ceny nabycia przez inwestora:
   a) Ryzyko specyficzne – zmiana ceny jest wywoływana czynnikami związanymi bezpośrednio ze spółką (czynniki zależne od spółki):
   b) Wyniki finansowe – występuje silna korelacja pomiędzy jakością oraz wysokością wyników finansowych a zmianami kursów akcji. Im słabsze wyniki finansowe tym większe prawdopodobieństwo spadku kursu i większa zmienność notowań,
   c) Kapitalizacja spółki – zmienność notowań jest ujemnie skorelowana z kapitalizacją spółki. Niższa kapitalizacja oznacza z reguły wyższą zmienność notowań,
   d) Free float -liczba akcji w wolnym obrocie nie będąca w posiadaniu znaczących podmiotów posiadających znaczne pakiety akcji. Spadek free float powoduje spadek płynności i wzrost zmienności notowań.
3) Ryzyko rynkowe – zmiana ceny jest powodowana czynnikami niezależnymi od spółki, wynikającymi z natury rynku finansowego. Wpływ czynnika emocjonalnego/psychologicznego na kształtowanie się cen akcji jest znaczący. Czynniki emocjonalne mogą okresowo uzyskać większy wpływ na kursy akcji niż czynniki racjonalne. Ze względu na globalizację rynków finansowych, koniunktura (poziom cen) na rynkach lokalnych pozostaje pod zasadniczym wpływem koniunktury na głównych rynkach światowych oraz najbliższych rynkach zaliczanych do tego samego regionu. Duży wpływ na cenę może mieć również ryzyko branży, w której działa spółka.
4) Ryzyko polityczne – zmiana przepisów prawa przez ustawodawcę może wpływać bezpośrednio lub pośrednio na sytuację ekonomiczną przedsiębiorców - emitentów akcji – a tym samym na cenę akcji, płynność obrotu i jego wielkość,

W przypadku akcji nabywanych w zagranicznych miejscach wykonania zleceń istnieją dodatkowe czynniki ryzyka, do których w szczególności należy zaliczyć:
1) ryzyko wahania waluty, w której notowane są akcje w stosunku do złotego,
2) ryzyko posiadania ograniczonego (opóźnionego) dostępu do informacji,
3) ryzyko prawne związane z emisją i posiadaniem akcji na podstawie innych reżimów prawnych niż polski.

Dźwignia finansowa
W przypadku nabywania akcji z wykorzystaniem środków z kredytu występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne. Ponadto powstają zobowiązania finansowe z tytułu kredytu (odsetki , kapitał). Konstrukcja instrumentu nie zawiera dźwigni finansowej.
Zmienność cen instrumentu
Akcje to instrument finansowy, którego notowania mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Główne czynniki determinujące zmienność notowań akcji to kapitalizacja spółki oraz free float (liczba akcji w wolnym obrocie).
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Akcje to instrument finansowy, którego notowania mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Na cenę akcji wpływa szereg czynników. Wśród najbardziej istotnych wymienić można zmiany sytuacji w samej spółce (związane z jej wynikami finansowymi, sytuacją w danej branży, konkurencją, dźwignią finansową), ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Wariant pozytywny – Głównym czynnikiem wpływającym na ryzyko inwestowania w akcje jest kondycja finansowa emitenta. W sytuacji, gdy spółka osiąga pozytywne wyniki finansowe, wraz ze wzrostem wartości spółki może rosnąć cena jej akcji, bądź można oczekiwać wzrostu udziału w zysku spółki (wypłaty dywidendy).
Wariant negatywny - Głównym czynnikiem wpływającym na ryzyko inwestowania w akcje jest kondycja finansowa emitenta, a tym samym jeżeli jednak sytuacja finansowa spółki ulegnie pogorszeniu, np. z powodu trudności ze sprzedażą produktów, brak będzie zysków, co w konsekwencji może prowadzić do spadku wartości rynkowej spółki (a nawet jej upadłości), wówczas nastąpi utrata wartości akcji spółki. W przypadku nabywania akcji bez wykorzystania środków z kredytu, stopa zwrotu inwestora może osiągnąć minimalnie -100% (w przypadku upadłości spółki i braku możliwości odzyskania nawet części zainwestowanej kwoty), tj. istnieje możliwość straty całości zainwestowanego kapitału. W przypadku nabywania akcji z wykorzystaniem środków z kredytu występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji może nastąpić w przypadku braku płynności rynku dla danej akcji (brak aktywności transakcyjnej dla danego instrumentu).

3. Prawa do akcji (PDA)
Charakterystyka
Prawo do akcji – uprawnienie do objęcia akcji nowej emisji. Zostało stworzone w celu prowadzenia obrotu akcjami nowej emisji przed ich zarejestrowaniem w Krajowym Rejestrze Sądowym. Prawa do akcji umożliwiają inwestorowi sprzedaż akcji (poprzez sprzedaż prawa do nich) zanim nastąpi ich faktyczny debiut giełdowy. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału w KRS następuje zamiana praw do akcji na akcje. Cena prawa do akcji, jeśli na giełdzie notowane są już akcje dawniejszych emisji tej samej spółki, jest na ogół nieznacznie mniejsza od ich ceny giełdowej. Owa drobna różnica jest czymś w rodzaju dyskonta dla inwestora kupującego tytuł własności do papieru, który nie został jeszcze wyceniony przez rynek w normalnym systemie notowań. W przypadku pierwszej publicznej emisji akcji danej spółki odniesieniem dla ceny prawa do akcji jest z jednej strony cena emisyjna, z drugiej zaś oczekiwana cena rynkowa.
Czynniki ryzyka
Czynniki ryzyka są tożsame z czynnikami ryzyka związanymi z akcjami. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko nie zarejestrowania akcji nowej emisji przez Krajowy Rejestr Sądowy.
Dźwignia finansowa
W przypadku nabywania praw do akcji z wykorzystaniem środków z kredytu występuje mechanizm dźwigni finansowej taki sam jak w przypadku akcji. Konstrukcja instrumentu nie zawiera mechanizmu dźwigni finansowej.
Zmienność cen instrumentu
Czynniki determinujące zmienność praw do akcji są tożsame z czynnikami determinującymi zmienność akcji.
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Wpływ warunków rynkowych na instrument finansowy jak w przypadku akcji, zarówno w wariancie pozytywnym jak i negatywnym. PDA to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku akcji mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Ze względu na krótszy okres notowania, niż w przypadku akcji, odchylenie stóp zwrotu PDA należy uznać za mniejsze (zarówno pozytywne jak i negatywne).
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji może nastąpić w przypadku braku płynności rynku dla prawa do akcji (brak aktywności transakcyjnej dla danego instrumentu).

4. Prawa Poboru
Charakterystyka
Prawo poboru to papier wartościowy uprawniający jego posiadacza do objęcia akcji nowej emisji na warunkach określonych w uchwale Walnego Zgromadzenia spółki dotyczącej nowej emisji akcji z prawem poboru. W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego spółki, dotychczasowi akcjonariusze mają prawo pierwszeństwa w objęciu nowych akcji, w stosunku do liczby posiadanych akcji (o ile statut lub uchwała o podwyższeniu kapitału nie stanowi inaczej). Jest to istotne prawo, ponieważ objęcie nowych akcji przez nowych akcjonariuszy prowadzi do "rozwodnienia kapitału" tzn. procentowego zmniejszenia udziału dotychczasowych akcjonariuszy w stosunku do całej sumy kapitału akcyjnego spółki (art. 433 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych). Ponadto cena akcji jest korygowana na dwa dni rozliczeniowe przed dniem ustalenia prawa poboru (dzień rozliczenia w KDPW).
Czynniki ryzyka
Czynniki ryzyka są tożsame z czynnikami ryzyka związanymi z akcjami. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko nie wykorzystania prawa poboru w termie jego ważności. Okres notowań praw poboru jest okresem ograniczonym. Po jego zakończeniu nie jest możliwe dokonanie transakcji kupna/sprzedaży praw poboru na rynku. Objęcie akcji nowej emisji następuję poprzez złożenie przez Posiadacza praw poboru zlecenia nabycia akcji nowej emisji, które może być złożone wyłącznie w określonym przez spółkę terminie.
Dźwignia finansowa
W przypadku nabywania akcji z wykorzystaniem środków z kredytu występuje mechanizm dźwigni finansowej jak w przypadku akcji. Konstrukcja instrumentu nie zawiera mechanizmu dźwigni finansowej.
Zmienność cen instrumentu
Zmienność notowań praw poboru jest dodatnio skorelowana zmiennością notowań akcji. Nadmierny wzrost wartości notowań akcji przed lub po dniu ustalenia prawa poboru zwiększa ryzyko inwestycyjne. Nie uzasadniony czynnikami ekonomicznymi wzrost wartości notowań akcji w tym okresie prowadzi zwykle do znacznego skorygowanie wartości kursu akcji po nabyciu praw poboru.
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Wpływ warunków rynkowych na instrument finansowy jak w przypadku akcji, zarówno w wariancie pozytywnym jak i negatywnym. Prawo poboru to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku akcji mogą się charakteryzować dużą zmiennością. W przypadku nie wykorzystania przez inwestora przysługujących mu praw poboru – Okres, w którym można skorzystać z prawa poboru jak też w przypadku praw poboru będących w obrocie zorganizowanym okres, w którym notowane są praw poboru, jest okresem ograniczonym, a po jego zakończeniu nie jest możliwe dokonanie transakcji kupna/sprzedaży praw poboru na rynku zorganizowanym, jak też skorzystanie z tych praw, a tym samym istnieje możliwość straty całości kapitału zainwestowanego w nabycie praw poboru.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji może nastąpić w przypadku braku płynności rynku dla danego prawa poboru (brak aktywności transakcyjnej dla danego instrumentu), w szczególności w przypadku gdy prawa poboru nie są

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

notowane. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko nie wykorzystania prawa poboru w termie jego ważności. Okres notowań praw poboru jest okresem ograniczonym. Po jego zakończeniu nie jest możliwe dokonanie transakcji kupna/sprzedaży praw poboru na rynku.

5. Kontrakty terminowe

Charakterystyka

Kontrakt terminowy – jest to dwustronna umowa, w której jedna strona zobowiązuje się do kupna, a druga do sprzedaży przedmiotu kontraktu po określonej z góry cenie w wyznaczonym dniu lub do dokonania rozliczenia pieniężnego mającego na celu wyrównanie różnicy cen. Instrumentami bazowymi dla kontraktów terminowych mogą być indeksy giełdowe (np. WIG20, TGe24), waluty, papiery wartościowe, towary giełdowe, depozyty bankowe o stałym oprocentowaniu itp.

Kontrakty terminowe są wystandaryzowane, co oznacza że warunki dotyczące rozmiaru, terminu zapadalności, i wysokość zmiany ceny kontraktu są z góry ustalone. Ważnym elementem inwestowania w kontrakty terminowe jest właściwa izba rozrachunkowa, która rozlicza transakcje na kontraktach i przejmuje ryzyko niewypłacalności stron kontraktu. Właściwa izba rozrachunkowa zapewnia również możliwość wcześniejszej, niż w terminie rozliczenia zamknięcia pozycji. Do jej kompetencji należy również ustalenie wysokości depozytu zabezpieczającego, który stanowi zabezpieczenie wykonania zobowiązania strony. Poziom tego depozytu jest stale aktualizowany na podstawie codziennego rozliczania kontraktów. W wyniku rozliczenia na rachunku Inwestora codziennie dopisywany jest zysk bądź odejmowana strata. W tej sytuacji Inwestor może być zobowiązany do dopłacenia różnicy, która jest nazywana depozytem uzupełniającym.

Podstawowe pojęcia:

Pozycja długa (long) - otwierającym i posiadaczem długiej pozycji jest nabywca kontraktu terminowego, przez co zobowiązuje się on do przyjęcia (kupna) w przyszłości określonej ilości instrumentu bazowego po ustalonej cenie. Zajmując długą pozycję inwestor oczekuje więc wzrostu ceny instrumentu bazowego licząc, że w momencie wygaśnięcia kontraktu będzie ona wyższa niż zapłacona w momencie zawarcia transakcji. Jeżeli przewidywania te okażą się słuszne, inwestor nabywa (przyjmuje) instrument bazowy po cenie ustalonej w transakcji, czyli mniejszej niż aktualna na rynku kasowym, w postaci fizycznej bądź rozliczenia finansowego. Powstała w ten sposób różnica stanowi zysk posiadacza długiej pozycji. Jeżeli cena na rynku kasowym w momencie rozliczenia jest niższa niż ustalona w chwili zawarcia kontraktu, wówczas kupujący zobowiązany jest nabyć instrument bazowy drożej niż wynosi jego rzeczywista cena ponosząc tym samym stratę.

Pozycja krótka (short) - otwierającym i posiadaczem krótkiej pozycji jest sprzedający kontrakt terminowy, przez co zobowiązuje się on do dostarczenia (zbycia) w przyszłości określonej ilości instrumentu bazowego po ustalonej cenie. W tym wypadku oczekiwania inwestora są więc przeciwne do otwierającego długą pozycję i spodziewa się on, że w momencie wygaśnięcia rzeczywista cena instrumentu bazowego będzie niższa w stosunku do ustalonej w kontrakcie. Jeżeli założenia te sprawdzą się, realizując swe zobowiązania inwestor nabywa instrument bazowy na rynku kasowym, po czym sprzedaje go (dostarcza) po wyższej cenie wynikającej z kontraktu osiągając tym samym zysk równy iloczynowi różnicy kursów i ilości instrumentu bazowego. Jeżeli natomiast rzeczywisty kurs w momencie wygaśnięcia jest wyższy niż ustalony w kontrakcie, sprzedający zmuszony jest nabyć instrument bazowy i dostarczyć go po niższej cenie, zgodnie z umową, ponosząc tym samym stratę równą iloczynowi tej różnicy i ilości instrumentu.

Pozycja skorelowana - pozycja skorelowana polega na zajęciu przeciwnych pozycji (czyli długiej i krótkiej) na kontraktach tej samej klasy (np. na WIG20) lecz różnych serii. Przykładowo inwestor zajmuje krótką pozycję na kontraktach wygasających we wrześniu (seria wrześniowa), zaś długą na kontraktach wygasających w grudniu (seria grudniowa). Pozycja skorelowana pozwala wykorzystać różną zmienność kursów kontraktów poszczególnych serii, a dzięki temu, że w pewnym stopniu równoważy zobowiązania inwestora - depozyt zabezpieczający w porównaniu z pojedynczą pozycją ulega w tym wypadku pomniejszeniu i ogólnie biorąc zazwyczaj jest ustalany w oparciu o różnicę kursów rozliczeniowych obu serii.

Zamknięcie pozycji - zamknięcie pozycji jest jedną z form realizacji zobowiązań wynikających z transakcji terminowej polegającą na ich zrównoważeniu poprzez zajęcie pozycji odwrotnej do pierwotnie posiadanej. Posiadacz długiej pozycji zobligowany do nabycia instrumentu bazowego zawierając transakcję przeciwną, czyli zajmując pozycję krótką przyjmuje na siebie obowiązek sprzedaży tego samego instrumentu. Dzięki temu pierwotne zobowiązanie zostaje zrównoważone, a wynik inwestycji (zysk lub stratę) stanowi różnica pomiędzy cenami obu transakcji. Analogicznie inwestor utrzymujący krótką pozycję, czyli zobowiązany do dostarczenia w określonym czasie w przyszłości instrumentu bazowego może poprzez zajęcie pozycji przeciwstawnej (długiej) zrównoważyć swe zobowiązanie osiągając zysk lub ponosząc stratę w zależności od różnicy cen obu transakcji.

Pozostałe pojęcia definiujące kontrakt terminowy oraz warunki dokonywania transakcji na rynku giełdowym określa Standard Kontraktu Terminowego.

Czynniki ryzyka

1) Ryzyko płynności – możliwość kupna/sprzedaży kontraktów po określonej cenie bez wpływu na kurs. Ryzyko płynności jest dodatnio skorelowane z długością okresu jaki pozostał do terminu ostatecznego rozliczenia kontraktu.
2) Ryzyko walutowe - związane z możliwością wahań kursu jednej waluty w stosunku do innej.
3) Ryzyko zmienności ceny instrumentu bazowego – na cenę instrumentu pochodnego wpływa cena instrumentu bazowego.
4) Ryzyko rynkowe – ryzyko poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian kursu posiadacza kontraktu:
   a) Posiadacz pozycji długiej ponosi stratę w przypadku spadku kursu kontraktu,
   b) Posiadacz pozycji krótkiej ponosi stratę w przypadku wzrostu kursu kontraktu.

Dźwignia finansowa

Wielkość wyrażona stosunkiem wartości instrumentu do wartości wnoszonego depozytu. Im wyższa dźwignia finansowa tym wyższe ryzyko. Z uwagi na mechanizm dźwigni finansowej wbudowany w konstrukcję instrumentu, posiadacz kontraktu może ponieść stratę wyższą niż pierwotny koszt otwarcia pozycji (wniesiony depozyt). Mechanizm dźwigni finansowej w przypadku niekorzystnych zmian kursów powoduje, że strata środków własnych rośnie proporcjonalnie do wielkości dźwigni finansowej.

Ryzyko dodatkowych zobowiązań

Zobowiązanie dodatkowe powstaje w wyniku niekorzystnej dla inwestora zmiany kursu kontraktu. W procesie codziennych rozrachunków rynkowych(strata jednej strony kontraktu jest zyskiem strony przeciwnej)kwota straty jest pobierana z rachunku Inwestora, który poniósł stratę w celu jej przekazania na rachunek inwestora który osiągnął zysk. Ponadto kontrakty terminowe rozliczane poprzez dostawę instrumentu bazowego generują dla posiadacza pozycji krótkiej ryzyko związane z obowiązkiem dostawy określonej ilości instrumentu bazowego po określonej cenie. Jest to zobowiązanie dodatkowe, oprócz obowiązku poniesienia kosztu nabycia i utrzymania kontraktu.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Zmienność ceny instrumentu
Głównym czynnikiem determinującym zmienność instrumentu jest płynność obrotu - niższa płynność oznacza wyższą zmienność cen i wyższe ryzyko. Płynność obrotu kontraktu jest uzależniona od płynności instrumentu bazowego oraz terminu pozostałego do ostatecznego rozliczenia kontraktu. Mechanizm dźwigni finansowej zwiększa zmienność notowań kontraktów.
Obowiązek utrzymywania odpowiedniej wartości depozytów zabezpieczających dla otwartych pozycji
Warunkiem utrzymania pozycji jest posiadanie na rachunku derywatów odpowiedniej wartości środków własnych (minimalny depozyt zabezpieczający = depozyt utrzymania). Wartość depozytu ustalana jest przez firmę inwestycyjną w umowie z Klientem bądź regulaminie świadczenia usługi i stanowi odpowiedni procent wartości kontraktu (ceny rozliczeniowej). W przypadku niekorzystnych zmian kursów, środki własne (depozyt zabezpieczający) są pomniejszane o wielkość straty (proces codziennych rozrachunków rynkowych).W przypadku gdy wartość środków własnych Klienta spadnie poniżej wartości minimalnego depozytu zabezpieczającego, Klient ma obowiązek, w terminie do rozpoczęcia kolejnej sesji giełdowej, uzupełnić wartość depozytu do wartości o określonej w regulaminie świadczenia usługi lub zamknąć odpowiednią liczbą pozycji w celu dostosowania portfela do wartości posiadanego depozytu.
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Główny wpływ na ryzyko inwestycyjne związane z kontraktem terminowym ma zmienność ceny instrumentu bazowego. Szczegółowy opis wpływu zmiany ceny w przypadku poszczególnych pozycji został przedstawiony powyżej w sekcji dotyczącej podstawowych pojęć.
Kontrakt terminowy to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku instrumentów bazowych typu akcje, indeksy, waluty mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Mechanizm dźwigni finansowej zwiększa zmienność notowań kontraktów z punktu widzenia inwestora. W określonych przypadkach DM BOŚ S.A. ma prawo do zamknięcia pozycji otwartych przez Klienta (tzw. interwencja kontraktowa). Jednocześnie zamknięcie pozycji, o którym mowa w zdaniu poprzednim, może wiązać się z koniecznością pokrycia przez Klienta powstałej w ten sposób straty. Na cenę instrumentu bazowego wpływa szereg czynników, w zależności od rodzaju instrumentu bazowego. Wśród najbardziej istotnych wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).
Wariant pozytywny –W przypadku wzrostu wartości kontraktu terminowego w stosunku do wniesionego depozytu stopa zwrotu możliwa do osiągnięcia będzie kilkukrotnie wyższa, niż możliwa do osiągnięcia z inwestycji w instrument bazowy.
Wariant negatywny – Z uwagi na mechanizm dźwigni finansowej wbudowany w konstrukcję instrumentu, posiadacz kontraktu może ponieść stratę wyższą niż pierwotny koszt otwarcia pozycji (wniesiony depozyt), zależną od rodzaju instrumentu bazowego. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji może nastąpić w przypadku braku płynności rynku dla danej klasy kontraktów terminowych. Jednocześnie zamknięcie pozycji w ramach interwencji kontraktowej może wiązać się z koniecznością pokrycia przez Klienta powstałej w ten sposób straty.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych kontraktów terminowych oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje dotyczącym tych kontraktów.

6. CFD na rynku OTC
Charakterystyka
Kontrakt różnic kursowych CFD (Contracts-for-difference) – to umowa pomiędzy dwoma stronami kontraktu, które zobowiązują się wobec siebie do rozliczenia różnicy kursów otwarcia i zamknięcia pozycji w tym kontrakcie, wynikającej bezpośrednio ze zmian cen aktywów, których kontrakt dotyczy. Aktywami takimi mogą być akcje, indeksy, stopy procentowe, towary czy waluty. Kontrakty CFD nie posiadają określonej daty wygaśnięcia, jednak zajęta przez Klienta pozycja może być utrzymywana nie dłużej niż rok od momentu jej otwarcia. Wartości kontraktów na różnice kursowe zmieniają się zgodnie z cenami aktywów, na które opiewają. Ceny tych kontraktów są odzwierciedleniem rzeczywistych notowań walut, akcji, towarów, dlatego oferują wszystkie korzyści, jakie wynikają z handlu instrumentami bazowymi opiewającymi na te instrumenty, lecz bez konieczności ich nabywania. Specyfiką tego rodzaju instrumentów są również punkty swapowe (czyli różnica między terminowym kursem transakcji a kasowym kursem transakcji), które są dodawane do lub odejmowane od wszystkich otwartych pozycji, które są utrzymywane, przez co najmniej jeden dzień. Operacja naliczania punktów swapowych powtarzana jest każdego dnia do czasu zamknięcia pozycji, w szczególności do dnia rozliczenia pozycji. Rozliczenie naliczonej kwoty punktów swapowych następuje w momencie zamknięcia pozycji.
Dokonując wyceny tego instrumentu, uwzględnia się zmiany kursu instrumentu bazowego oraz naliczone punkty swapowe. Wycena kontraktów CFD wykonywana jest na bieżąco pod warunkiem, że dokonywany jest handel na danym instrumencie bazowym. Dla innych instrumentów bazowych, godziny handlu kontraktami CFD pokrywają się z godzinami pracy giełd, na których dane walory bazowe są notowane. Kolejną cechą kontraktów CFD jest brak fizycznej dostawy instrumentu bazowego. Dlatego też, jest on rozliczany wyłącznie gotówkowo w momencie zamknięcia pozycji.
Podstawowe pojęcia zdefiniowane w pkt 5 Kontrakty terminowe znajdują zastosowanie co do zajmowania pozycji długiej, krótkiej, zamykania pozycji lub zajmowania pozycji skorelowanej na instrumentach CFD na rynku OTC.

Czynniki ryzyka
1) Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości, w odpowiednio krótkim okresie czasu, zamknięcia pozycji na instrumentach bez znaczącego negatywnego wpływu na wartość zainwestowanych środków.
2) Ryzyko walutowe - związane z możliwością wahań kursu jednej waluty w stosunku do innej.
3) Ryzyko zmienności ceny instrumentu bazowego – na cenę instrumentu pochodnego wpływa cena instrumentu bazowego.
4) Ryzyko rynkowe – ryzyko poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian kursu posiadacza kontraktu:
   a) Posiadacz pozycji długiej ponosi stratę w przypadku spadku kursu kontraktu,
   b) Posiadacz pozycji krótkiej ponosi stratę w przypadku wzrostu kursu kontraktu,
5) Ryzyko instrumentu bazowego – ze względu na swoją konstrukcję opartą na kursach walut, kontraktach futures, cenach towarów, wartości indeksów giełdowych lub cenach innych instrumentów bazowych, CFD obarczone są ryzykiem specyficznym rynku, na którym notowany jest dany instrument bazowy.

Dźwignia finansowa
Zawieranie transakcji na kontraktach CFD zabezpieczanych depozytem, który stanowi ułamek wartości instrumentu oznacza, że występuje tzw. efekt dźwigni finansowej, który zwielokrotnia ryzyko poniesienia straty i sprawia, że nawet niewielkie zmiany rynkowych notowań kontraktu CFD mają istotny wpływ na stan środków zgromadzonych jako depozyt zabezpieczający transakcje.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Klient zobowiązany jest do każdorazowego niezwłocznego uzupełnienia wartości depozytu zabezpieczającego do poziomu wymaganego przez DM BOŚ S.A. W przypadkach określonych w regulaminie świadczenia usług maklerskich DM BOŚ S.A. przysługuje prawo do zamknięcia pozycji otwartych przez Klienta. Jednocześnie zamknięcie pozycji, o którym mowa w zdaniu poprzednim, może wiązać się z koniecznością pokrycia przez Klienta powstałej w ten sposób straty.

Ryzyko dodatkowych zobowiązań

Zobowiązanie dodatkowe powstaje w wyniku niekorzystnej dla inwestora zmiany kursu kontraktu. Należy pamiętać, że kontrakty CFD jak i wszystkie derywaty to instrumenty inwestycyjne podwyższonego ryzyka, o symetrycznym profilu wypłaty - tzn. zysk jednej strony, powoduje automatycznie stratę drugiej.

Zmienność ceny instrumentu

Kontrakty CFD charakteryzuje wysoka zmienność. Zmienność cen obrazuje jak duże są zmiany wartości instrumentu w wybranym okresie czasu. Wysoka zmienność oznacza duże wahania wartości instrumentu i wyższy poziom ryzyka. Kontrakty CFD narażone są m.in. na ryzyko związane z gwałtownymi reakcjami inwestorów na publikowane dane makroekonomiczne. Zaangażowanie nawet mniejszego kapitału na bardzo zmiennym rynku może nieść z sobą większe ryzyko niż większa pozycja otwarta na rynku odznaczającym się niższą zmiennością.

Obowiązek utrzymywania odpowiedniej wartości depozytów zabezpieczających dla otwartych pozycji

Warunkiem utrzymania pozycji jest posiadanie na rachunku odpowiedniej wartości środków własnych. Wartość depozytu ustalana jest przez firmę inwestycyjną w umowie z Klientem bądź regulaminie świadczenia usługi i stanowi odpowiedni procent wartości kontraktu. W przypadku niekorzystnych zmian kursów, środki własne (depozyt zabezpieczający) są pomniejszane o wielkość straty.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Główny wpływ na ryzyko inwestycyjne związane z kontraktem CFD ma zmienność ceny instrumentu bazowego. W sytuacji niekorzystnie zmieniających się warunków rynkowych lub makroekonomicznych możliwe są większe wahania cen instrumentu bazowego, a co za tym idzie konieczność zwiększenia depozytu zabezpieczającego i zmniejszenie możliwości korzystania z dźwigni finansowej.

CFD to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku instrumentów bazowych typu akcje, indeksy, waluty mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Mechanizm dźwigni finansowej zwiększa zmienność notowań kontraktów z punktu widzenia inwestora. W przypadkach określonych w rregulaminie świadczenia usług maklerskich DM BOŚ S.A. przysługuje prawo do zamknięcia pozycji otwartych przez Klienta. Na cenę instrumentu bazowego wpływa szereg czynników, w zależności od jego rodzaju. Wśród najbardziej istotnych wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).

Wariant pozytywny – W przypadku wzrostu wartości kontraktu CFD w stosunku do wniesionego depozytu stopa zwrotu możliwa do osiągnięcia będzie kilkukrotnie wyższa, niż możliwa do osiągnięcia z analogicznej inwestycji w instrument bazowy.

Wariant negatywny - Z uwagi na mechanizm dźwigni finansowej wbudowany w konstrukcję instrumentu, posiadacz kontraktów CFD może ponieść stratę wyższą niż pierwotny koszt otwarcia pozycji, zależną od rodzaju instrumentu bazowego.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji możliwe jest w przypadku braku płynności rynku dla danego kontaktu CFD lub instrumentów bazowych dla tych kontraktów CFD.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych kontraktów CFD oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje (KID) dotyczącym tych kontraktów.

7. Opcje

Charakterystyka

Opcja jest instrumentem finansowym, który jednej stronie daje prawo (nabywca opcji, posiadacz pozycji długiej) do zawarcia transakcji kupna/sprzedaży instrumentu bazowego, natomiast na drugą stronę nakłada obowiązek zawarcia transakcji kupna/sprzedaży instrumentu bazowego, na warunkach określonych w kontrakcie opcyjnym. Kupujący opcję płaci premię wystawiającemu, a wystawiający wpłaca depozyt, wymagany przez właściwą izbę rozliczeniową. Opcje, podobnie jak kontrakty są wystandaryzowane. Na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie są notowane opcje na indeks WIG 20. Opcje notowane na GPW są opcjami typu europejskiego, a więc są rozliczane w ściśle określonym terminie przypadającym w dniu wygaśnięcia ważności danej serii opcji. Klient może przed dniem rozliczenia zamknąć pozycję zajmując pozycję przeciwną.

Wyróżnia się dwa podstawowe typy opcji: opcję kupna i opcję sprzedaży, co daje cztery główne kombinacje zajmowanych pozycji, gdyż Klient może wystawić opcję kupna (short call) lub opcję sprzedaży (short put) lub nabyć opcję kupna (long call) lub opcję sprzedaży (long put).

Cena opcji, czyli premia zależy m.in. od zmienności instrumentu bazowego (im wyższa zmienność tym wyższa cena) oraz od czasu pozostałego do wygaśnięcia opcji (im mniej czasu tym niższa cena).

Podstawowe pojęcia definiujące opcje oraz warunki dokonywania transakcji na rynku giełdowym określa Standard Opcji na dany instrument.

Na GPW notowane są obecnie opcje na indeks WIG20.

Czynniki ryzyka

1) Ryzyko płynności – możliwość zawarcia transakcji kupna/sprzedaży bez wpływu na kurs.
2) Ryzyko rynkowe – ryzyko poniesienia strat w wyniku niekorzystnych zmian kursu opcji.
3) Ryzyko zmienności ceny cen instrumentu bazowego – na cenę instrumentu pochodnego wpływa cena instrumentu bazowego.
4) Ryzyko rozliczenia - pozycja wystawcy może zostać zamknięta niezależnie od jego woli oraz zysków/strat z inwestycji w wyniku wylosowania do wykonania.
    a) Inwestor posiadający pozycję długą w opcjach Call (nabywca opcji Call):
        - Ponosi stratę w przypadku, gdy kurs opcji spada poniżej kursu nabycia,
        - Ponosi stratę w przypadku, gdy w dniu wygaśnięcia opcji kurs instrumentu bazowego będzie niższy od kursu wykonania opcji.

        Maksymalna strata inwestora posiadającego pozycję w opcjach Call jest równa cenie nabycia opcji.
    b) Inwestor posiadający pozycję krótką w opcjach Call(wystawca opcji):
        - Ponosi stratę w przypadku, gdy kurs opcji rośnie powyżej kursu zbycia opcji,
        - Ponosi stratę w przypadku, gdy w dniu wygaśnięcia kurs rozliczeniowy instrumentu bazowego jest wyższy od kursu wykonania opcji.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

c) Inwestor posiadający pozycję długą w opcjach Put (nabywca opcji Put):
   - Ponosi stratę w przypadku gdy kurs opcji spada poniżej kursu nabycia,
   - Ponosi stratę w przypadku gdy w dniu wygaśnięcia opcji kurs rozliczeniowy instrumentu bazowego będzie wyższy od kursu wykonania opcji.

   Maksymalna strata inwestora posiadającego pozycję długą w opcjach Put jest równa cenie nabycia opcji.

d) Inwestor posiadający pozycję krótką w opcjach Put(wystawca opcji)
   - Ponosi stratę w przypadku gdy kurs opcji rośnie powyżej kursu zbycia opcji
   - Ponosi stratę w przypadku w dniu wygaśnięcia kurs rozliczeniowy instrumentu bazowego jest niższy od kursu wykonania opcji.

Dźwignia finansowa
Z uwagi na mechanizm dźwigi finansowej wbudowany w instrument, wystawca opcji może ponieść stratę wyższą niż pierwotna wartość inwestycji (wniesiony depozyt).

Ryzyko dodatkowych zobowiązań
Zobowiązanie dodatkowe powstaje w wyniku niekorzystnej, dla inwestora posiadającego pozycję krótką, zmiany wyceny opcji. W procesie codziennych rozrachunków rynkowych kwota straty jest pobierana ze środków własnych wystawcy opcji, w celu zabezpieczenia zobowiązań wobec nabywcy opcji. Ponadto pozycje krótkie w opcjach sprzedaży generują ryzyko związane z obowiązkiem dostawy określonej ilości instrumentu bazowego po określonej cenie. Jest to zobowiązanie dodatkowe oprócz obowiązku poniesienia kosztu nabycia i utrzymania pozycji.
Zmienność ceny instrumentu
Głównym czynnikiem determinującym zmienność notowań opcji jest zmienność notowań instrumentu bazowego oraz płynność opcji.
Obowiązek utrzymywania odpowiedniej wartości depozytów zabezpieczających dla otwartych pozycji
Posiadanie pozycji krótkiej w opcjach jest uzależnione od posiadania na rachunku derywatów odpowiedniej wartości środków własnych (minimalny depozyt zabezpieczający = depozyt utrzymania). W przypadku niekorzystnych zmian wyceny opcji, środki własne/depozyt zabezpieczający są pomniejszane o wielkość straty (proces codziennych rozrachunków rynkowych). Spadek wartości środków własnych na rachunku Inwestora poniżej wartości minimalnego depozytu zabezpieczającego, nakłada na Inwestora obowiązek, w terminie do rozpoczęcia kolejnej sesji giełdowej, uzupełnienia wartość depozytu do wysokości określonej regulaminie świadczenia usługi lub zamknięcia odpowiedniej liczby pozycji, w celu dostosowania portfela do wartość istniejącego depozytu.
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Główne ryzyko inwestycyjne w przypadku opcji uzależnione jest od instrumentu bazowego oraz zajętej pozycji.
Opcja to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku instrumentów bazowych typu akcje, indeksy, waluty mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Mechanizm dźwigni finansowej zwiększa zmienność notowań opcji z punktu widzenia inwestora. W określonych przypadkach DM BOŚ S.A. ma prawo do zamknięcia pozycji otwartych przez Klienta. Jednocześnie zamknięcie pozycji, o którym mowa w zdaniu poprzednim, może wiązać się z koniecznością pokrycia przez Klienta powstałej w ten sposób straty. Na cenę instrumentu bazowego wpływa szereg czynników, w zależności od jego rodzaju. Wśród najbardziej istotnych wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).
Wariant pozytywny – W przypadku pozycji krótkiej możliwy zysk jest ograniczony do wysokości otrzymanej premii opcyjnej. W przypadku wzrostu wartości opcji w stosunku do wniesionego depozytu stopa zwrotu możliwa do osiągnięcia będzie kilkukrotnie wyższa, niż możliwa do osiągnięcia z inwestycji w instrument bazowy.
Wariant negatywny - W przypadku pozycji krótkiej możliwa strata jest nieograniczona, natomiast w przypadku pozycji długiej jest ograniczona do wysokości premii opcyjnej.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji możliwe jest w przypadku braku płynności na rynku opcji. Jednocześnie zamknięcie pozycji otwartych przez Klienta może wiązać się z koniecznością pokrycia przez Klienta powstałej w ten sposób straty.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych opcji oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje (KID) dotyczącym tych opcji.

8. Warranty subskrypcyjne
Charakterystyka
Warrant subskrypcyjny - instrument finansowy uprawniający posiadacza do objęcia akcji nowej emisji spółki, w określonym terminie po ustalonej cenie (prawo pierwszeństwa nabycia akcji nowej emisji po z góry ustalonej cenie). Emisję warrantów subskrypcyjnych reguluje ustawa Kodeks Spółek Handlowych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.1526 z późń.zm.). Spółka Akcyjna w celu podwyższenia kapitału może wyemitować warranty subskrypcyjne, które uprawniają ich nabywcę do zapisu lub objęcia akcji tej spółki. Stroną zajmującą pozycję krótką jest tu zawsze spółka, która zapewnia wykonanie warrantu.
Podstawowe pojęcia definiujące warranty subskrypcyjne określa uchwała Walnego Zgromadzenia dotycząca emisji warrantów.
Czynniki ryzyka
1) Ryzyko płynności – warranty subskrypcyjne charakteryzują się niską płynnością obrotu.
2) Ryzyko rynkowe - ryzyko poniesienia strat w wyniku spadku kursu warrantu.
3) Ryzyko ceny emisyjnej akcji – w terminie wykonania warrantu cena emisyjna jest wyższa od ceny akcji na rynku.

Ryzyko dodatkowych zobowiązań
Nabycie warrantu wiąże się z dodatkowym zobowiązaniem wniesienia zapłaty za obejmowane akcje w przypadku gdy inwestor podejmie decyzję o wykonaniu warrantu.
Dźwignia finansowa
Mechanizm dźwigni finansowej wbudowany w konstrukcję warrantu nie powoduje podwyższonego ryzyka dla nabywcy warrantu. Maksymalna strata z tytułu nabycia warrantu jest równa kwocie przeznaczonej na nabycie warrantów.
Zmienność ceny instrumentu
Warranty subskrypcyjne należą do grupy instrumentów o dużej zmienności notowań.
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Wpływ warunków rynkowych na instrument finansowy jak w przypadku akcji.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

Wariant pozytywny – W przypadku dojścia nowej emisji do skutku i wykorzystania praw przysługujących z posiadanego warrantu, posiadacz korzysta z prawa pierwszeństwa nabycia akcji nowej emisji po ustalonej cenie.
Wariant negatywny – W przypadku nie dojścia nowej emisji do skutku lub też długotrwałych procedur prowadzących do zapisania akcji na rachunkach klientów środki finansowe klienta mogą zostać zablokowane na dłuższy okres czasu.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji możliwe jest w przypadku braku płynności rynku dla danego warrantu subskrypcyjnego (brak aktywności transakcyjnej dla danego instrumentu), w szczególności w przypadku warrantów subskrypcyjnych nie będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym.

9. Warranty opcyjne
Charakterystyka
Warrant opcyjny – instrument finansowy, który zobowiązuje emitenta do wypłacenia właścicielowi warrantu kwoty rozliczenia lub sprzedaży instrumentu bazowego po ustalonej cenie. Emitentem warrantu opcyjnego mogą być instytucje finansowe np. banki lub domy maklerskie i opiewają one na akcje innych spółek. W terminie wykonania następuje rozliczenie pieniężne, które stanowi różnicę pomiędzy ceną rynkową akcji będącej instrumentem bazowym kontraktu a ceną wykonania warrantu. Termin ważności warrantu określono na minimum 3 miesiące.
Wyróżnia się dwa rodzaje warrantów: warrant kupna i warrant sprzedaży. Warrant kupna daje prawo jego nabywcy do rozliczenia pieniężnego w przypadku gdy cena instrumentu bazowego w dniu wygaśnięcia będzie wyższa od ceny wykonania warrantu. W przeciwnym wypadku warrant wygasa a emitent zachowuje wpłaconą przez Inwestora premię. Warrant sprzedaży daje prawo nabywcy do odpowiedniego rozliczenia pieniężnego w przypadku gdy cena wykonania warrantu jest wyższa od ceny instrumentu bazowego w dniu wygaśnięcia.
Podstawowe pojęcia:
1) Instrument bazowy – instrument finansowy na który wyemitowano warranty,
2) Cena emisyjna warrantu – cena nabycia warrantu określona przez spółkę,
3) Warrant kupna – uprawnia właściciela do nabycia instrumentu bazowego po ustalonej cenie lub otrzymania kwoty rozliczenia,
4) Warrant sprzedaży – uprawnia właściciela do zbycia instrumentu bazowego po ustalonej cenie lub otrzymania kwoty rozliczenia,
5) Cena wykonania - cena zbycia/nabycia instrumentu bazowego przez posiadacza warrantu,
6) Wykonanie warrantu – nabycie/zbycie instrumentu bazowego na warunkach określonych w emisji warrantów,
7) Termin wykonania warrantu (termin wygaśnięcia) - ostateczny termin nabycia/zbycia instrumentu bazowego przez posiadaczy warrantów.

Czynniki ryzyka
1) Ryzyko płynności – warranty opcyjne charakteryzują się niską płynnością obrotu.
2) Ryzyko rynkowe - ryzyko poniesienia strat w wyniku spadku kursu warrantu.
3) Ryzyko ceny wykonania – w terminie wykonania warrantu cena wykonania warrantu kupna może być wyższa od ceny instrumentu bazowego lub cena wykonania warrantu sprzedaży może być niższa do ceny wykonania warrantu.

Dźwignia finansowa
Mechanizm dźwigni finansowej wbudowany w konstrukcję warrantu nie powoduje podwyższonego ryzyka dla nabywcy warrantu. Maksymalna strata z tytułu nabycia warrantu jest równa kwocie przeznaczonej na zakup warratów.
Ryzyko dodatkowych zobowiązań
Posiadanie warrantu kupna w przypadku rozliczenia przez dostawę powoduje dodatkowe zobowiązanie z tytułu nabycia instrumentu bazowego.
Zmienność ceny instrumentu
Warranty opcyjne należą do grupy instrumentów o dużej zmienności notowań.
Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych
Wpływ warunków rynkowych na instrument finansowy analogiczny jak w przypadku opcji, zarówno w wariancie pozytywnym jak i negatywnym. Główne ryzyko inwestycyjne w przypadku warrantów opcyjnych zależne jest od konstrukcji danego warrantu, w szczególności uzależnione jest od instrumentu bazowego, a tym samym występują różnice pomiędzy funkcjonowaniem poszczególnych warrantów opcyjnych.
Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie
Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji jak w przypadku opcji.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych warrantów opcyjnych oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje (KID) dotyczącym tych warrantów.

10. Jednostki Uczestnictwa
Charakterystyka
Jednostki uczestnictwa (JU) to tytuły współwłasności w majątku (aktywach netto) funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego otwartego. Nie są papierami wartościowymi. Mogą być przedmiotem transakcji wyłącznie pomiędzy funduszem a jego uczestnikiem – nie jest możliwy obrót nimi na giełdzie. Fundusz ma obowiązek sprzedania jednostek uczestnictwa każdemu, kto dokona na nie wpłaty oraz obowiązek ich odkupienia od każdego uczestnika funduszu, który tego zażąda.
Podstawowe pojęcia
1) Fundusz inwestycyjny otwarty (FIO) – fundusz inwestycyjny zbywający jednostki uczestnictwa, charakteryzujący się brakiem ograniczeń co do możliwości przystąpienia oraz rezygnacji z uczestnictwa. Zbywa jednostki uczestnictwa i dokonuje ich odkupienia na żądanie uczestnika. FIO zbywa i odkupuje jednostki uczestnictwa z częstotliwością określoną w statucie, nie rzadziej jednak niż raz na 7 dni. Uczestnikiem FIO może być zarówno osoba fizyczna, osoba prawna jak i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej;
2) Specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty (SFIO) – fundusz inwestycyjny zbywający jednostki uczestnictwa, charakteryzujący się w odróżnieniu od funduszu inwestycyjnego otwartego możliwością ograniczenia częstotliwości odkupywania jednostek uczestnictwa, dopuszczalnym ograniczeniem katalogu uczestników tylko do osób prawnych oraz możliwością prowadzenia polityki inwestycyjnej odpowiadającej funduszom inwestycyjnym zamkniętym;
3) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI) – osoba prawna (spółka akcyjna) będąca organem funduszu inwestycyjnego, której podstawowym celem jest tworzenie funduszy, zarządzanie nimi i reprezentowanie ich wobec osób trzecich;

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

4) Uczestnik funduszu – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej posiadająca jednostkę uczestnictwa lub certyfikat inwestycyjny do udziału w aktywach funduszu;
5) Agent Transferowy (AT) – podmiot prowadzący rejestry uczestników funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych otwartych. W ramach wykonywania czynności związanych z prowadzeniem tego rejestru, agent transferowy dokonuje bieżącego uaktualniania salda rejestru, przyjmuje i realizuje dyspozycje uczestników funduszu, organizuje i przeprowadza obieg dokumentów i środków pieniężnych;
6) Opłata dystrybucyjna (manipulacyjna) – opłata pobierana przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych przy zbywaniu, odkupywaniu, konwersji lub zamianie jednostek uczestnictwa;
7) Opłata za zarządzanie – wynagrodzenie towarzystwa funduszy inwestycyjnych za zarządzanie funduszem, uwzględnione już w cenie netto jednostki uczestnictwa lub wartości certyfikatu inwestycyjnego.

Podstawowe rodzaje ryzyka

1) Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości jednostki uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian wycen aktywów funduszu;
2) Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości umorzenia/sprzedaży jednostek uczestnictwa;
3) Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitentów instrumentów finansowych znajdujących się wśród aktywów funduszy;
4) Ryzyko koncentracji aktywów – ryzyko niewłaściwej dywersyfikacji aktywów funduszu;
5) Ryzyko wyceny aktywów funduszu – ryzyko ograniczonej możliwości dokonania aktualnej wyceny poszczególnych aktywów;
6) Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości części aktywów od zmian stóp procentowych;
7) Ryzyko walutowe – ryzyko możliwości znacznych wahań kursu waluty, w której wyceniane są aktywa funduszu.

Dodatkowe rodzaje ryzyka

Inwestycje w jednostki uczestnictwa nie są zobowiązaniem oraz nie są gwarantowane, a jednostki uczestnictwa nie są depozytem bankowym i istnieje możliwość utraty zainwestowanego kapitału.
Wyniki inwestycyjne funduszy osiągane w przeszłości nie są gwarancją osiągnięcia takich samych lub podobnych wyników w przyszłości.
Wartość inwestycji (wycena jednostek uczestnictwa) może rosnąć lub maleć, a w określonych okolicznościach zbywalność jednostek uczestnictwa może być ograniczona lub wyłączona. Środki zainwestowane w jednostki uczestnictwa nie są objęte ustawowym systemem gwarantowania.

Dźwignia finansowa

W przypadku nabywania jednostek uczestnictwa za środki własne (bez korzystania z kredytu) mechanizm dźwigni finansowej nie występuje. Nabycie jednostek za środki z kredytu powoduje pojawienie się mechanizmu dźwigni finansowej i ryzyka strat przewyższającego wartość środków własnych wniesionych do funduszu.

Zmienność ceny instrumentu

Zmienność wycen jednostek uczestnictwa jest uzależniona od profilu zbywającego je funduszu. Jednostki uczestnictwa funduszy inwestujących w papiery udziałowe charakteryzują się zazwyczaj większą zmiennością wycen niż fundusze dłużne lub pieniężne.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Wpływ warunków rynkowych na jednostki uczestnictwa zależny jest od instrumentów finansowych, w które inwestuje dany fundusz inwestycyjny i opisany został w ramach poszczególnych typów instrumentów finansowych.
Jednostki uczestnictwa to instrument finansowy, którego wartość w zależności od profilu ryzyka danego funduszu może się charakteryzować niską lub dużą zmiennością. Jednostki uczestnictwa funduszy inwestujących w papiery udziałowe charakteryzują się zazwyczaj większą zmiennością wycen niż fundusze dłużne lub pieniężne. Na wycenę portfela inwestycyjnego wpływa szereg czynników, w zależności od przyjętej przez zarządzającego strategii, spektrum inwestycyjnego itp. Wśród najbardziej istotnych czynników wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.), ryzyko selekcji (związane z błędnymi decyzjami zarządzającego odnośnie selekcji konkretnych instrumentów do portfela, ograniczane przez dywersyfikację), alokacji (związane z błędnymi decyzjami zarządzającego odnośnie alokacji w poszczególne kategorie) czy koncentracji (związane z faktem inwestycji znacznej część aktywów funduszu w jeden instrument finansowy lub rynek).
Wariant pozytywny – W przypadku wzrostu wartości instrumentów finansowych, w które inwestuje dany fundusz inwestycyjny, następuje wzrost wartości jednostki uczestnictwa tego funduszu.
Wariant negatywny - W przypadku spadku wartości instrumentów finansowych, w które inwestuje dany fundusz inwestycyjny, następuje spadek wartości jednostki uczestnictwa tego funduszu. W przypadku nabywania jednostek uczestnictwa bez wykorzystania środków z kredytu, strata inwestora może osiągnąć wysokość wniesionego kapitału. W przypadku nabywania jednostek uczestnictwa z wykorzystaniem środków z kredytu występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia zależne od typu funduszu inwestycyjnego opisane zostały w sekcji dotyczącej podstawowych pojęć.

11. Certyfikaty inwestycyjne

Charakterystyka

Certyfikaty inwestycyjne to papiery wartościowe emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte, reprezentujące prawa majątkowe uczestnika funduszu określone ustawą i statutem, w tym tytuł do udziału w aktywach funduszu inwestycyjnego zamkniętego. Wyróżnia się publiczne certyfikaty inwestycyjne – mogące być przedmiotem obrotu na giełdzie - oraz niepubliczne certyfikaty inwestycyjne, które nie są dopuszczone do tego obrotu.

Podstawowe pojęcia

1) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (FIZ) – fundusz inwestycyjny emitujący certyfikaty inwestycyjne, charakteryzujący się ograniczonym dostępem inwestorów (możliwość przystąpienia istnieje w okresie subskrypcji certyfikatów oraz w późniejszym okresie jedynie poprzez nabycie certyfikatów na rynku wtórnym) oraz ograniczoną możliwością „wyjścia" (fundusz inwestycyjny zamknięty wykupuje certyfikaty inwestycyjne jedynie w przypadkach wskazanych w statucie). Charakteryzuje się szerokim katalogiem dopuszczalnych lokat.
2) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI) – osoba prawna (spółka akcyjna) będąca organem funduszu inwestycyjnego, której podstawowym celem jest tworzenie funduszy, zarządzanie nimi i reprezentowanie ich wobec osób trzecich;

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

3) Uczestnik funduszu – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej posiadająca tytuł prawny (jednostkę uczestnictwa lub certyfikat inwestycyjny) do udziału w aktywach funduszu;
4) Opłata za zarządzanie – wynagrodzenie towarzystwa funduszy inwestycyjnych za zarządzanie funduszem, uwzględnione już w cenie netto jednostki uczestnictwa lub wartości certyfikatu inwestycyjnego;
5) Opłata za wydanie certyfikatów – opłata pobierana podczas subskrypcji certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego;
6) Opłata za wykup certyfikatów – opłata pobierana za nabycie przez fundusz certyfikatów inwestycyjnych od jego uczestnika.

Podstawowe rodzaje ryzyka

1) Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości jednostki uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian wycen aktywów funduszu;
2) Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości umorzenia/sprzedaży certyfikatów inwestycyjnych, istotne w szczególności w przypadku certyfikatów inwestycyjnych nie będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym;
3) Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitentów instrumentów finansowych znajdujących się wśród aktywów funduszy;
4) Ryzyko koncentracji aktywów – ryzyko niewłaściwej dywersyfikacji aktywów funduszu;
5) Ryzyko wyceny aktywów funduszu – ryzyko ograniczonej możliwości dokonania aktualnej wyceny poszczególnych aktywów;
6) Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości części aktywów od zmian stóp procentowych;
7) Ryzyko walutowe – ryzyko możliwości znacznych wahań kursu waluty, w której wyceniane są aktywa funduszu.

Dźwignia finansowa

Fundusze inwestycyjne zamknięte mogą dokonywać lokat w wiele rodzajów instrumentów finansowych, w tym instrumenty z dźwignią finansową. Inwestor nabywający certyfikaty za środki własne może być zatem pośrednio narażony na mechanizm dźwigni finansowej, chociaż w takim przypadku strata inwestora jest ograniczona do wartości pierwotnej inwestycji (ceny nabycia certyfikatów). W przypadku nabycia certyfikatów za środki z kredytu występuje również bezpośredni mechanizm dźwigni finansowej - strata inwestora może przekroczyć wartość pierwotnej inwestycji.

Zmienność ceny instrumentu

Z uwagi na zazwyczaj ograniczoną płynność certyfikatów w obrocie zorganizowanym, np. na giełdzie (liczba certyfikatów znacznie mniejsza niż w przypadku popularnych akcji) oraz szeroki wachlarz instrumentów, w które FIZ dokonuje lokat, kursy certyfikatów inwestycyjnych mogą charakteryzować się znaczną zmiennością notowań.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Wpływ warunków rynkowych na certyfikaty inwestycyjne zależny od aktywów, w które inwestuje dany fundusz inwestycyjny, a w przypadku inwestowania w instrumenty finansowe opisany został w ramach poszczególnych typów instrumentów finansowych.
Certyfikat inwestycyjny to instrument finansowy, którego wartość w zależności od profilu ryzyka danego funduszu może się charakteryzować niską lub dużą zmiennością. Certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestujących w papiery udziałowe charakteryzują się zazwyczaj większą zmiennością wycen niż fundusze dłużne lub pieniężne. Z uwagi na zazwyczaj ograniczoną płynność certyfikatów w obrocie giełdowym (liczba certyfikatów znacznie mniejsza niż w przypadku popularnych akcji) oraz szerszy niż w przypadku jednostek uczestnictwa wachlarz instrumentów, w które FIZ dokonuje lokat powodują, że zmienność instrumentu może być znaczna. Na wycenę portfela inwestycyjnego wpływa szereg czynników, w zależności od przyjętej przez zarządzającego strategii, spektrum inwestycyjnego itp. Wśród najbardziej istotnych czynników wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.), ryzyko selekcji (związane z błędnymi decyzjami zarządzającego odnośnie selekcji konkretnych instrumentów do portfela, ograniczane przez dywersyfikację), alokacji (związane z błędnymi decyzjami zarządzającego odnośnie alokacji w poszczególne kategorie) czy koncentracji (związane z faktem inwestycji znacznej część aktywów funduszu w jeden instrument finansowy lub rynek, limity koncentracji dla zamkniętych funduszy inwestycyjnych umieszczone są w ustawie o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi). Polityka inwestycyjna dla danego FIZ została określona w statucie danego FIZ.
Wariant pozytywny – W przypadku wzrostu wartości aktywów, w które inwestuje FIZ, następuje wzrost wartości certyfikatu inwestycyjnego.
Wariant negatywny - W przypadku spadku wartości aktywów, w które inwestuje FIZ, następuje spadek wartości certyfikatu inwestycyjnego. W przypadku nabywania certyfikatów bez wykorzystania środków z kredytu, strata inwestora może osiągnąć wysokość wniesionego kapitału. W przypadku nabywania certyfikatów z wykorzystaniem środków z kredytu występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne. W odniesieniu do certyfikatów inwestycyjnych występują ograniczenia możliwości ich wykupu, w szczególności określone w statucie danego FIZ, w tym ograniczenia co do liczby certyfikatów i terminów w jakich może nastąpić ich wykup, jak też ograniczona możliwość zbycia certyfikatów inwestycyjnych na rynku wtórnym, w szczególności w przypadku certyfikatów inwestycyjnych nie będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym, co może powodować, iż środki finansowe klienta mogą zostać zablokowane na dłuższy okres czasu.

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczona możliwość wykupu certyfikatów inwestycyjnych określona przez dany fundusz inwestycyjny zamknięty, w tym ograniczenia co do liczby certyfikatów i terminów w jakich może nastąpić ich wykup, jak też ograniczona możliwość zbycia certyfikatów inwestycyjnych na rynku wtórnym, w szczególności w przypadku certyfikatów inwestycyjnych nie będących przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych certyfikatów inwestycyjnych oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje (KID) dotyczącym tych certyfikatów.

12. ETF

Charakterystyka

ETF to tytuł uczestnictwa funduszu typu ETF (ang. Exchange Traded Fund - fundusz notowany na giełdzie). ETF to otwarty fundusz inwestycyjny notowany na giełdzie na takich samych zasadach jak akcje, którego zadaniem jest odzwierciedlanie zachowania się danego indeksu giełdowego. Jego funkcjonowanie jest regulowane, tak jak innych funduszy inwestycyjnych, dyrektywami unijnymi i regulacjami krajowymi. Charakteryzuje się on możliwością stałej (codziennej) kreacji i umarzania jednostek.

Podstawowe rodzaje ryzyka

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

1) Ryzyko rynkowe – wynika ono z faktu, iż ceny pojedynczych instrumentów o charakterze właścicielskim (akcji lub kwitów depozytowych spółek) notowanych na rynku giełdowym zależą od stanu koniunktury na całym rynku,
2) Ryzyko makroekonomiczne – jest zależne od kształtowania się podstawowych wskaźników makroekonomicznych (np. produkcji przemysłowej, inwestycji, eksportu i importu, inflacji, bezrobocia) określających konkurencyjność gospodarki danego kraju lub regionu w skali globalnej. Niekorzystne tendencje w kształtowaniu się tych wskaźników, bądź tylko obawy odnośnie ich wartości w przyszłości, mogą spowodować wycofanie się głównie zagranicznych instytucji finansowych z lokalnego rynku kapitałowego, a tym samym doprowadzić do spadku cen akcji na giełdzie,
3) Ryzyko błędu naśladowania – choć celem funduszu ETF jest jak najwierniejsze odwzorowanie zachowania określonego indeksu (przed uwzględnieniem różnego rodzaju opłat i kosztów, za wyjątkiem kosztów zarządzania), w praktyce zawsze występują różnice (zwykle stosunkowo niewielkie) pomiędzy stopą zwrotu funduszu ETF a stopą zwrotu replikowanego indeksu,
4) Ryzyko występowania znacznej różnicy pomiędzy wartością tytułu uczestnictwa funduszu ETF ustalaną w obrocie na rynku regulowanym a wartością tytułu wynikającą z podzielenia wartości aktywów netto funduszu przez liczbę tytułów,
5) Ryzyka wystąpienia szczególnych okoliczności:
   a) ryzyko likwidacji - zgodnie z obowiązującym prawem fundusz ETF może ulec likwidacji - może to być wynikiem wystąpienia okoliczności zapisanych w przepisach prawnych lub może być rezultatem decyzji emitenta;
   b) ryzyko zmiany polityki inwestycyjnej - fundusz ETF może w trakcie swojej działalności zmienić realizowaną politykę inwestycyjną;
   c) ryzyko usunięcia funduszu ETF z giełdy - fundusz może zostać wycofany z obrotu giełdowego, co znacząco utrudniłoby handel tym instrumentem finansowym.
6) Ryzyko walutowe:
   a) wynikające z różnicy, jaka może wystąpić pomiędzy oficjalną walutą funduszu ETF (czyli walutą, w jakiej inwestuje on środki finansowe i w jakiej określana jest wartość jego tytułów uczestnictwa), a walutą obrotu (czyli walutą, w jakiej tytuły uczestnictwa funduszu są przedmiotem obrotu na rynku giełdowym) tzw. ryzyko kursowe,
   b) w przypadku ETF-ów inwestujących w papiery wartościowe denominowane w różnych walutach dodatkowo występuje ryzyko walutowe dla określonych papierów wartościowych.

W przypadku ETF nabywanych w zagranicznych miejscach wykonania zleceń istnieją dodatkowe czynniki ryzyka, do których w szczególności należy zaliczyć:
1) ryzyko wahania waluty, w której notowane są ETF w stosunku do złotego,
2) ryzyko posiadania ograniczonego (opóźnionego) dostępu do informacji,
3) ryzyko prawne związane z emisją i posiadaniem ETF na podstawie innych reżimów prawnych niż polski.

Dźwignia finansowa

W przypadku nabywania ETF z wykorzystaniem środków z kredytu występuje podwyższone ryzyko związane z mechanizmem dźwigni finansowej. W takiej sytuacji strata może przekroczyć zainwestowane środki własne. Ponadto powstają zobowiązania finansowe z tytułu kredytu (odsetki, kapitał). Konstrukcja instrumentu może uwzględniać dźwignię wbudowaną w sam instrument, niezwiązaną z wysokością wnoszonego depozytu, a jedynie samą podwyższoną zmiennością instrumentu ETF w stosunku do instrumentu (koszyka) bazowego.

Zmienność cen instrumentu

Tytuł uczestnictwa funduszy ETF to instrument finansowy, który zachowuje stosunkowo wysoką płynność.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Główny wpływ na ryzyko inwestycyjne związane z ETF ma zmienność ceny instrumentów wchodzących w skład struktury danego ETF, a tym samym wpływ warunków rynkowych w przypadku ETF jest analogiczny jak w przypadku tych instrumentów, zarówno w zarówno w wariancie pozytywnym jak i negatywnym.

ETF to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku instrumentów bazowych typu akcje, indeksy, waluty mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Ponadto w przypadku niektórych ETF, mechanizm dźwigni finansowej zwiększa zmienność notowań z punktu widzenia inwestora. Wśród najbardziej istotnych wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji możliwe jest w przypadku braku płynności rynku ETF.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych ETF oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe (KID) informacje dotyczącym tych ETF.

13. Produkty strukturyzowane

Charakterystyka

Produkt strukturyzowany - to instrument finansowy oparty na strategii inwestowania w instrumenty wolne od ryzyka (obligacje skarbowe, depozyty) i instrumenty obarczone ryzykiem (akcje, derywaty). Powstaje w wyniku złożenia instrumentów o rożnym poziomie ryzyka, które tworzą jego strukturę. Produkty strukturyzowane to instrumenty finansowe, których cena jest uzależniona od wartości określonego wskaźnika rynkowego (np. kursu akcji lub koszyków akcji, wartości indeksów giełdowych, kursów walut). Są emitowane przez instytucje finansowe, najczęściej banki lub domy maklerskie. Emitent produktu strukturyzowanego zobowiązuje się w stosunku do nabywcy (inwestora), że w terminie wykupu instrumentu wypłaci mu kwotę rozliczenia kalkulowaną wg określonego wzoru. Formuła określająca zasady wypłaty ułatwia posiadaczom takich instrumentów śledzenie bieżącej wartości danego instrumentu. W zależności od konstrukcji instrumentu możemy wyróżnić dwa podstawowe rodzaje produktów strukturyzowanych:

5) **Produkty gwarantujące wyłącznie ochronę pierwotnie zainwestowanej kwoty** - dają inwestorowi określony udział w zyskach, jakie generuje wbudowany w produkt wskaźnik rynkowy i jednocześnie gwarancję zwrotu zainwestowanego kapitału bez odsetek (inwestor nie poniesie straty pierwotnie zainwestowanej kwoty).
6) **Produkty nie gwarantujące pełnej ochrony pierwotnie zainwestowanej kwoty** - instrumenty ryzykowne, gdyż większy jest udział inwestora zarówno w zyskach, jak i w stratach generowanych przez produkt wbudowany.

Produkty strukturyzowane możemy również podzielić w zależności od terminu ich wykupu na krótko-, średnio i długoterminowe.

Podstawowe pojęcia

a) Emitent (Animator) – instytucja, która stworzyła i wyemitowała dany produkt,
b) Dystrybutor - Instytucja oferująca produkt Inwestorom,
c) Minimalna kwota inwestycji – minimalna kwota jaką można przeznaczyć na inwestycje,
d) Czas trwania inwestycji – termin do wykupu produktu przez Emitenta,

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051

e) Ochrona kapitału - gwarantowana przez emitenta wielkość zwrotu zainwestowanego kapitału (max 100%),
f) Współczynnik partycypacji – udział inwestora w zyskach z inwestycji.

Czynniki ryzyka

1) Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości aktywów tworzących ryzykowną część produktu.
2) Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości sprzedaży na rynku lub odkupienia przez fundusz.
3) Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitenta produktu.

Dźwignia finansowa

Wpływ dźwigni finansowej na zyski/straty z inwestycji w produkty strukturyzowane jest uzależniony od udziału i rodzaju derywatów składających się na część produktu obarczoną ryzykiem. Im wyższy udział derywatów tym większe ryzyko poniesienia straty.

Zmienność ceny instrumentu

Produkty strukturyzowane w postaci papierów wartościowych notowanych na rynkach kapitałowych z reguły cechują się ograniczoną płynnością i dużą zmiennością notowań.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Wpływ warunków rynkowych na instrument finansowy zależy od struktury produktu i jest analogiczny do produktów, na których dany instrument strukturyzowany został zbudowany, zarówno w zarówno w wariancie pozytywnym jak i negatywnym.
Produkt strukturyzowany to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku instrumentów bazowych typu akcje, indeksy, waluty mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Ponadto w przypadku niektórych produktów strukturyzowanych, mechanizm dźwigni finansowej zwiększa zmienność notowań z punktu widzenia inwestora. Wśród najbardziej istotnych wymienić można ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenia dotyczące wcześniejszego zamknięcia transakcji określone są indywidualnie dla każdego produktu strukturyzowanego.

Informacje dotyczące charakteru poszczególnych produktów strukturyzowanych oraz ryzyka, kosztów, a także potencjalnych zysków i strat z nim związanych zostały zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje (KID) dotyczącym tych produktów.

14. ADR/GDR

Charakterystyka

ADR (American Depository Receipts) – amerykańskie kwity depozytowe, które są emitowane przez amerykańskie instytucje finansowe w celu umożliwienia inwestorom amerykańskim inwestowania kapitału w akcje spółek zagranicznych.
GDR (Global Depository Receipts) - globalne kwity depozytowe. Certyfikat wystawiany przez instytucje finansową w celu poświadczenia akcji złożonych w depozycie banku - emitenta certyfikatu.

Kwit depozytowy jest papierem wartościowym inkorporującym prawo własności do jednej lub wielu akcji spółki, która podlega zdeponowaniu. Kwity te są emitowane i stanowią przedmiot obrotu na zagranicznych rynkach kapitałowych. Jest to zbywalny dokument reprezentujący prawo własności papierów wartościowych, w szczególności akcji, ale też obligacji przedsiębiorstw i obligacji skarbowych, dopuszczonych do publicznego obrotu na zagranicznym rynku kapitałowym. Kwity depozytowe są emitowane przez bank będący depozytariuszem tych papierów wartościowych. Kwity depozytowe mogą być wystawiane jako amerykańskie kwity depozytowe ADR lub globalne kwity depozytowe GDR. ADR są wystawiane i notowane w USD.

Kwity ADR są podporządkowane regułom rynku amerykańskiego, a GDR regułom rynków innych krajów. Ze względu na rodzaj emisji wyróżniamy emisję niesponsorowaną i sponsorowaną. Pierwsza odbywa się bez udziału remitenta akcji, a jej mechanizm polega na tym, że inwestor zagraniczny np. bank inwestycyjny, kupuje określony pakiet akcji danej spółki na rynku lokalnym. Akcje te są następnie składane w banku depozytowym, który na tej podstawie emituje kwity depozytowe, z których każdy odzwierciedla prawo do jednej lub kilku zdeponowanych akcji emitującej je spółki. Kwit ten staje się prawomocnym papierem wartościowym na rynku innego kraju. Wyemitowane przez bank depozytowy w emisji niesponsorowanej kwity depozytowe są przekazywane inwestorowi deponującemu akcje, który może je następnie odsprzedawać innym inwestorom. Bardziej popularne są emisje sponsorowane. Odbywają się one na podstawie formalnej umowy, którą spółka-emitent zawiera z bankiem depozytowym, w którym kwity depozytowe mają być emitowane. Z inicjatywą emisji sponsorowanej wychodzi zwykle spółka emitująca akcje, która wspólnie z bankiem depozytowym ustala sposób przeprowadzenia emisji oraz jej strukturę.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka są tożsame z czynnikami ryzyka związanymi z akcjami. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko prawne związane z tym, że kwity depozytowe emitowane są na podstawie innych krajowych reżimów prawnych.

Dźwignia finansowa

Konstrukcja instrumentu nie zawiera dźwigni finansowej.

Zmienność cen instrumentu

Czynniki determinujące zmienność ADR/GDR są tożsame z czynnikami determinującymi zmienność akcji.

Funkcjonowanie i wynik instrumentu w różnych warunkach rynkowych, w tym w warunkach pozytywnych i negatywnych

Wpływ warunków rynkowych w przypadku ADR/GDR jest analogiczny jak w przypadku akcji, zarówno w wariancie pozytywnym jak i negatywnym.
ADR/GDR to instrument finansowy, którego notowania podobnie jak w przypadku akcji mogą się charakteryzować dużą zmiennością. Dodatkowym ryzykiem jest ryzyko prawne związane z tym, że kwity depozytowe emitowane są na podstawie innych krajowych reżimów prawnych. Na cenę instrumentu, podobnie jak w przypadku akcji, wpływa szereg czynników. Wśród najbardziej istotnych wymienić można zmiany sytuacji w samej spółce (związane z jej wynikami finansowymi, sytuacją w danej branży, konkurencją, dźwignią finansową), ryzyko związane ze zmianą sytuacji makroekonomicznej (zmiany parametrów makroekonomicznych np. inflacji, tempa wzrostu PKB, stopy bezrobocia, poziomu walut, wysokości stóp procentowych, poziomu deficytu budżetowego itp.).

Informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących zamknięcia transakcji na instrumencie

Ograniczenie możliwości wcześniejszego zamknięcia transakcji możliwe jest w przypadku braku płynności rynku.

Dokument z dnia 14 marca 2018 r.

Unikalny nr dokumentu: d345dde5-7696-49c6-87b5-273ca4b5b051